

DECYZJA KOMISJI

z dnia 23 lutego 2011 r.

w sprawie pomocy państwa C 48/08 (ex NN 61/08) udzielonej przez Grecję na rzecz Ellinikos Xrysos SA

(notyfikowana jako dokument nr C(2011) 1006)

(Jedynie tekst w języku greckim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2011/452/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

uwzględniając decyzję, na mocy której Komisja postanowiła wszcząć procedurę określoną w art. 108 ust. 2 TFUE⁽¹⁾, w odniesieniu do środka pomocy C 48/08 (ex NN 61/08)⁽²⁾,

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z przywołanymi artykułami i uwzględniając otrzymane odpowiedzi,

a także mając na uwadze, co następuje:

I PROCEDURA

(1) W dniu 9 lipca 2007 r. Komisja otrzymała skargę, w której twierdzono, że Grecja wprowadziła dwa środki przyznające pomoc państwa spółce Ellinikos Xrysos SA (dalej: „Ellinikos Xrysos”). Po wymianie informacji w dniu 10 grudnia 2008 r. Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające w sprawie domniemanych środków.

(2) W dniu 23 lutego 2009 r. Grecja przedstawiła uwagi na temat przyjętej przez Komisję decyzji o wszczęciu postępowania wyjaśniającego.

(¹) Z dniem 1 grudnia 2009 r. w miejsce art. 87 oraz 88 Traktatu WE stosuje się odpowiednio art. 107 oraz 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE); treść tych dwóch grup postanowień jest zasadniczo identyczna. Do celów niniejszej decyzji odniesienia do art. 107 i 108 TFUE należy rozumieć, w stosownych przypadkach, jako odniesienia odpowiednio do art. 87 i 88 Traktatu WE.

(²) Decyzja Komisji C(2008) 7853 wersja ostateczna z dnia 10 grudnia 2008 r. (Dz.U. C 56 z 10.3.2009, s. 45).

(3) W dniu 10 marca 2009 r. decyzja o wszczęciu postępowania wyjaśniającego została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*⁽³⁾. Otrzymano uwagi od czterech zainteresowanych stron: w dniu 10 kwietnia 2009 r. od Ellinikos Xrysos, beneficjenta domniemanych środków; w dniu 10 kwietnia 2009 r. od European Goldfields Ltd, głównego akcjonariusza Ellinikos Xrysos; w dniu 2 kwietnia 2009 r. od związków zawodowych przy kopalniach Cassandra; w dniu 6 kwietnia 2009 r. od Greckiego Obserwatorium Górniczego, greckiego stowarzyszenia mającego na celu „ochronę środowiska i społeczeństwa przed negatywnymi następstwami górnictwa oraz ochronę bogactwa narodowego”⁽⁴⁾.

(4) Uwagi te przekazano Grecji w pismach z dnia 6 maja 2009 r. i z dnia 7 lipca 2009 r. Grecja udzieliła odpowiedzi na uwagi zainteresowanych stron w pismach z dnia 3 czerwca 2009 r., z dnia 20 lipca 2009 r. i z dnia 23 września 2009 r.

(5) W dniach 19 czerwca 2009 r., 11 grudnia 2009 r. i 22 kwietnia 2010 r. Komisja zażądała od władz greckich dodatkowych informacji, na co Grecja i Ellinikos Xrysos odpowiedziały pismami z dnia 23 lipca 2009 r., 29 lipca 2009 r., 15 stycznia 2010 r., 11 lutego 2010 r., 12 lutego 2010 r., 4 maja 2010 r. i 27 maja 2010 r. W maju 2010 r. służby Komisji i władze greckie prowadziły dalszą nieformalną wymianę informacji drogą elektroniczną. W dniach 11 lutego 2009 r. i 24 czerwca 2010 r. odbyły się spotkania służb Komisji i władz greckich, a w dniach 2 lutego 2009 r. i 26 czerwca 2009 r. odbyły się spotkania służb Komisji i domniemanego beneficjenta.

II SZCZEGÓŁOWY OPIS POMOCY**II.a. OGÓLNE INFORMACJE DOTYCZĄCE PRAW DO UŻYTKOWANIA GÓRNICZEGO I ZEZWOLEŃ NA WYDOBYCIE**

(6) Prawo do użytkowania górniczego to prawo wejścia na określony teren i zajęcia go dla celów eksploatacji polegającej na prowadzeniu prac pod ziemią lub w otwartym wyrobisku w celu wydobycia rud, które mogą się tam znajdować. Przekazywane jest wraz z mieniem, które ma być eksploatowane, jako jego integralną część.

(³) Zob. przypis 2.

(⁴) Jak określono w uwagach Stowarzyszenia przedłożonych Komisji.

(7) Prawo do użytkowania górniczego różni się od zezwolenia na wydobywanie, które jest koncesją na prowadzenie działalności wydobywczej. Zezwolenia udzielane są przez właściwe organy po przeprowadzeniu analizy przedłożonych studiów wykonalności i ocen oddziaływania na środowisko. W danym przypadku zezwoleń na wydobywanie udzieliło Ministerstwo Rozwoju w momencie sprzedaży, która miała miejsce w 2003 r.

II.b. BENEFICJENT

(8) Ellinikos Xrysos jest dużą grecką spółką wydobywczą prowadzącą działalność w zakresie wydobywania złota, miedzi, ołowiu, srebra i cynku. W 2009 r. obrót spółki wyniósł 44,7 mln EUR (przy zysku po opodatkowaniu równym 1,7 mln EUR), a zatrudnienie ok. 350 osób. W momencie udzielenia omawianej pomocy (zob. pkt 11 i 16–18) spółka Ellinikos Xrysos stanowiła duże przedsiębiorstwo, ponieważ była powiązana z innym dużym przedsiębiorstwem. Zgodnie ze zaleceniem Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącym definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw⁽⁵⁾: a) na kategorię mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) składają się przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 250 pracowników i których roczny obrót nie przekracza 50 mln EUR lub roczna suma bilansowa nie przekracza 43 mln EUR (załącznik, tytuł 1, art. 2); b) aby usunąć z kategorii MŚP grupy przedsiębiorstw, których siła gospodarcza może przekraczać siłę prawdziwego MŚP, należy wprowadzić rozróżnienie pomiędzy różnymi rodzajami przedsiębiorstw w zależności od tego, czy są samodzielne (motyw 9); c) „przedsiębiorstwo samodzielne” oznacza każde przedsiębiorstwo, które nie jest zakwalifikowane jako przedsiębiorstwo powiązane (załącznik, tytuł 1, art. 3); oraz d) „przedsiębiorstwo powiązane” to przedsiębiorstwo, w którym większość przynależnych udziałowcom lub członkom praw do głosowania posiada inne przedsiębiorstwo (załącznik, tytuł 1, art. 3)). W danym przypadku w grudniu 2003 r. (kiedy to miała miejsce sprzedaż w 2003 r.) 53,3 % akcji Ellinikos Xrysos (160 000 akcji z całkowitej liczby 300 000 akcji) posiadała spółka Greek Mines SA, spółka zależna spółki Aktor SA. Roczny obrót spółki Aktor w dwóch ostatnich latach, tj. w 2001 i 2002 r., wyniósł odpowiednio 120,9 mln EUR i 302,6 mln EUR. Roczne sumy bilansowe tej spółki w tych latach wyniosły odpowiednio 151,9 mln EUR i 260 mln EUR⁽⁶⁾. Na podstawie tych danych liczbowych spółkę Aktor uznaje się za duże przedsiębiorstwo. W momencie przyznania przedmiotowych środków pomocy spółka Ellinikos Xrysos była zatem dużą spółką.

(9) Obecni akcjonariuszami Ellinikos Xrysos są European Goldfields Greece BV (65 % akcji), Hellas Gold BV (30 % akcji) oraz Aktor SA, grecka spółka budowlana i energetyczna (5 % akcji). European Goldfields Greece BV i Hellas Gold BV to jednostki zależne European Gold-

fields Ltd, kanadyjskiej spółki zajmującej się nabywaniem, poszukiwaniem i zagospodarowaniem terenów złóż mineralnych na Bałkanach.

(10) Ellinikos Xrysos posiada i eksploatuje kopalnie Cassandra. W grudniu 2003 r. spółka kupiła od państwa greckiego te kopalnie i przypisane do nich prawa górnicze. Kopalnie Cassandra znajdują się w północnej Grecji. Składają się na nie kopalnie złota Olympias i Skouries oraz kopalnie miedzi i cynku Stratoni.

(11) Przed 2003 r. kopalnie Cassandra należały do spółki TVX Hellas SA, która nabyła je w 1995 r. od państwa greckiego w drodze przetargu publicznego za 11 mld GRD (około 39,8 mln EUR⁽⁷⁾).

(12) W 2002 r. grecka Rada Stanu unieważniła zezwolenia na wydobywanie i przetwarzanie złota w odniesieniu do kopalń Cassandra, w szczególności do Olympias i Stratoni. Zezwolenia na wydobywanie i przetwarzanie złota dotyczące kopalni Olympias unieważniono z przyczyn środowiskowych, które uznano za poważne. Zezwolenie na wydobywanie dotyczące kopalni Stratoni unieważniono, ponieważ państwo greckie wydało je niezgodnie z prawem, a mianowicie za pośrednictwem organu, który nie był do tego upoważniony.

(13) W następstwie wyżej wspomnianego unieważnienia zezwoleń przez Radę Stanu właściwe Ministerstwo Rozwoju wydało dwie decyzje dotyczące Stratoni: 1) z dnia 7 stycznia 2003 r., nakazującą przerwanie eksploatacji w Stratoni; oraz 2) z dnia 29 stycznia 2003 r., nakazującą przyjęcie dodatkowych środków bezpieczeństwa w Stratoni. W dniu 18 lutego 2003 r., zgodnie z decyzją Rady Stanu o unieważnieniu zezwoleń, Ministerstwo Rozwoju wydało kolejną decyzję zezwalającą na rozpoczęcie eksploatacji w Stratoni i unieważniającą jego wcześniejsze decyzje z dnia 7 i 29 stycznia 2003 r. W momencie sprzedaży kopalń spółce Ellinikos Xrysos obowiązywała decyzja z dnia 18 lutego 2003 r.

(14) Ponadto w następstwie wyżej wspomnianego unieważnienia zezwoleń na wydobywanie i przetwarzanie złota w odniesieniu do kopalń Cassandra Kinross (kanadyjska spółka wydobywcza), właściciel TVX Hellas, zaprzestała finansowania tej spółki w celu zachowania wartości dla akcjonariuszy. Zmusiło to TVX Hellas do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36.

⁽⁶⁾ Zgodnie z danymi opublikowanymi na stronie internetowej Ellaktor SA, spółki dominującej Aktor SA.

⁽⁷⁾ Kwota skorygowana zgodnie z greckim ogólnym wskaźnikiem cen produkcji przemysłowej za okres 1995–2003. Rozpatrywana sprzedaż dotyczy aktywów przemysłowych (górnictwa), zatem korekta musi uwzględniać zmiany cen w sektorze przemysłu. Komisja zastosowała więc wskaźnik cen produkcji przemysłowej.

II.c. ŚRODEK 1: CENA SPRZEDAŻY PONIŻEJ WARTOŚCI RYNKOWEJ

- (15) Dnia 12 grudnia 2003 r. kopalnie Cassandra zostały przekazane przez spółkę TVX Hellas państwu greckiemu za kwotę 11 mln EUR na mocy porozumienia pozasądowego, w kontekście którego nastąpiło rozliczenie wzajemnych roszczeń (kwota roszczeń TVX Hellas wobec Grecji wynosiła 293,5 mln EUR). Tego samego dnia państwo greckie odsprzedało kopalnie Cassandra spółce Ellinikos Xrysos za 11 mln EUR bez wcześniejszej wyceny aktywów i bez otwartej procedury przetargowej. Sprzedaż ta obejmowała: a) kopalnie Stratoni, Skouries i Olympias wraz z odpowiednimi prawami górnictwymi; b) teren; c) zasoby surowców mineralnych; oraz d) aktywa trwałe (sprzęt do wydobywania i przetwarzania, domy dla pracowników i budynki przemysłowe). Według władz greckich celem tego środka było znalezienie właściciela chętnego do prowadzenia działalności w tych kopalniach, a zatem też ochrona zatrudnienia i środowiska.

II.d. ŚRODEK 2: ZWOLNIENIE Z OBOWIĄZKU UISZCZENIA PODATKÓW I OBNIŻKA OPŁAT ZA USŁUGI PRAWNE

- (16) Grecja sprzedała kopalnie Cassandra spółce Ellinikos Xrysos na mocy umowy między tymi dwoma stronami, którą ratyfikowano ustawą 3220/2004⁽⁸⁾. Na mocy tej ustawy spółka Ellinikos Xrysos została zwolniona z obowiązku uiszczenia jakichkolwiek podatków. Obniżono również opłaty za usługi prawne i inne do jedynie 5 % rzeczywistej kwoty, którą należałoby zapłacić w normalnych warunkach. Według władz greckich celem tego środka było stworzenie zachęty dla potencjalnych nabywców, ponieważ wartość kopalń była ujemna.
- (17) Zgodnie z prawem greckim⁽⁹⁾ podatek od przekazania nieruchomości wynosi 7 % od wartości przekazanej własności do wysokości 15 000 EUR i 9 % od pozostałej kwoty. Ponadto zgodnie z greckim kodeksem górnictwem⁽¹⁰⁾ istnieje specjalny podatek od przekazania praw górnictwowych, który wynosi 5 % od wartości przekazanego prawa (tj. wartości kopalni).
- (18) W niniejszej decyzji Komisja ustaliła, że całkowita kwota pomocy w ramach środków 1 i 2 wyniosła 15,34 mln EUR, zbadawszy:
- (a) wartość trzech poszczególnych kopalń (Stratoni, Olympias i Skouries), które składają się na kopalnie Cassandra, w oparciu o czynniki gospodarcze mające

zastosowanie w trakcie sprzedaży, a także zdolność operacyjną tych kopalń (zob. szczegółowa analiza w pkt 63–79);

- (b) wartość terenu kopalń Cassandra, obliczoną w sprawozdaniu z wyceny (zob. pkt 19) i zweryfikowaną w stosunku do ceny zapłaconej za większość tego terenu w otwartej procedurze przetargowej w 1995 r. (zob. szczegółowa analiza w pkt 80–90);
- (c) wartość zasobów surowców mineralnych nabytych przez spółkę Ellinikos Xrysos w wyniku sprzedaży z 2003 r. w oparciu o to samo sprawozdanie z wyceny (zob. szczegółowa analiza w pkt 91–97);
- (d) kwotę należnego podatku, z uiszczenia którego spółka Ellinikos Xrysos była zwolniona na mocy umowy sprzedaży (zob. szczegółowa analiza w pkt 118–124).

- (19) W decyzji z dnia 10 grudnia 2008 r. o wszczęciu postępowania wyjaśniającego Komisja zakwestionowała fakt, czy Grecja sprzedała kopalnie Cassandra spółce Ellinikos Xrysos za kwotę odpowiadającą ich wartości rynkowej, ponieważ sprzedaż odbyła się bez otwartej procedury przetargowej i bez niezależnej wyceny aktywów, a także fakt, czy taka sprzedaż poniżej wartości rynkowej jest zgodna z TFUE. W decyzji tej odniesiono się do sprawozdania z wyceny aktywów kopalń Cassandra wydanego w imieniu European Goldfields, akcjonariusza spółki Ellinikos Xrysos. Zgodnie z tym sprawozdaniem godziwa wartość rynkowa aktywów kopalń Cassandra wynosiła 500 mln USD (co odpowiada 411 mln EUR w dniu 30 czerwca 2004 r. po kursie wymiany walut z tego dnia, wynoszącym 1,2155 USD/EUR⁽¹¹⁾). Sprawozdanie to (dalej: „sprawozdanie Behre Dolbear”) sporządziła spółka Behre Dolbear International Ltd, która, zdaniem European Goldfields, jest „wiodącą międzynarodową spółką doradcą ds. przemysłu mineralnego”⁽¹²⁾.
- (20) Komisja kwestionowała także fakt, czy zwolnienie z obowiązku uiszczenia podatków i obniżka opłat za usługi prawne stanowiły zwolnienie z zobowiązań finansowych na rzecz państwa zgodne z TFUE.

⁽¹¹⁾ W swojej decyzji z dnia 10 grudnia 2008 r. o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja zastosowała kurs wymiany walut z dnia 28 września 2004 r., tj. z dnia opublikowania sprawozdania Behre Dolbear, i przeliczyła określoną w tym sprawozdaniu wartość 500 mln USD na 408 mln EUR. W kontekście niniejszej decyzji Komisja postanowiła zastosować bardziej odpowiedni kurs wymiany walut z dnia 30 czerwca 2004 r., ponieważ jest to data, w odniesieniu do której sprawozdanie Behre Dolbear i określone w nim wartości były aktualne.

⁽¹²⁾ Spółka Behre Dolbear pojawia się także w różnych sprawozdaniach i badaniach dotyczących wyceny działalności górniczej (na rzecz Organizacji Narodów Zjednoczonych, Citibanku, rządu Indii oraz takich przedsiębiorstw, jak: Anglo Asian Mining Plc, Charat Holdings Ltd oraz Central African Mining and Exploration Company Plc).

⁽⁸⁾ Grecki Dziennik Rządowy z dnia 28 stycznia 2004 r.

⁽⁹⁾ Ustawa 1521/1950 ratyfikowana ustawą 1587/1950, Grecki Dziennik Rządowy, seria I, nr 294.

⁽¹⁰⁾ Grecki kodeks górniczy z 1973 r., Grecki Dziennik Rządowy, seria I, nr 277, 5.10.1973.

III UWAGI GRECJI I ZAINTERESOWANYCH STRON

III.a. UWAGI GRECJI I BENEFICJENTA

- (21) Uwagi Grecji i beneficjenta w dużym stopniu pokrywają się i dlatego Komisja przedstawi je razem w pkt 22-31.
- (22) Według władz greckich i beneficjenta Grecja pełniła rolę pośrednika w sprzedaży w 2003 r. tylko dlatego, że spółka TVX Hellas, będąc w trakcie postępowania upadłościowego, nie mogła sprzedać kopalń spółce Ellinikos Xrysos bezpośrednio. Twierdzą również, że Grecja nigdy nie była właścicielem tych kopalń i nie otrzymała żadnych pieniędzy ze sprzedaży w 2003 r., ponieważ kwotę 11 mln EUR zapłacono bezpośrednio TVX Hellas. Twierdzą także, że w 1995 r. transakcja sprzedaży odbyła się pomiędzy TVX Hellas i poprzednim właścicielem, prywatną spółką, która była w likwidacji, a zatem ze sprzedażą w 2003 r. nie wiązały się żadne zasoby państwowe.
- (23) Ponadto władze greckie i beneficjent twierdzą, że w momencie sprzedaży wartość rynkowa kopalń Cassandra była obniżona, a nawet ujemna, z powodu długotrwałej przerwy w jej eksploatacji i unieważnienia zezwoleń na wydobycie. Ujemnej wartości rynkowej kopalni może również dowodzić fakt, że spółka Kinross, właściciel TVX Hellas i rynkowy podmiot gospodarczy, przypisała kopalniom ujemną wartość, kapitalizując znaczne straty spowodowane inwestycjami. Utrzymują, że dodatnia cena zapłacona przez Ellinikos Xrysos, również spółkę prywatną, jest uzasadniona zawartą w umowie klauzulą unieważniającą, która eliminowała ryzyko kupującego. Oprócz tego twierdzą, że grunty kupione przez spółkę wydobywczą można wykorzystywać wyłącznie dla celów działalności górniczej i że nie posiadają one wartości rynkowej, ponieważ prawo greckie przyznaje priorytet działalności górniczej na takich obszarach. Argumentują w związku z tym, że zmniejszenie wartości praw do użytkowania górniczego wynikające z długotrwałej przerwy w eksploatacji i unieważnienia zezwoleń na wydobycie również doprowadziło do obniżenia wartości gruntów. W odniesieniu do zasobów złota, które stanowiły część aktywów sprzedanych Ellinikos Xrysos, władze greckie i beneficjent twierdzą, że w 2003 r. miały one wartość ujemną ze względu na stosunkowo niską cenę złota i stosunkowo wysokie koszty powiązane, takie jak koszty transportu i przetwarzania.
- (24) Oprócz powyższego oraz w odniesieniu do kryteriów gospodarki rynkowej, które należy uwzględnić w transakcji, władze greckie i beneficjent argumentują, że kryteria te obejmują również względy środowiskowe i społeczne związane z wizerunkiem spółki i zadowoleniem pracowników. Potwierdza to fakt, że spółka TVX Hellas, rynkowy podmiot gospodarczy, uwzględniła kwestie związane z zatrudnieniem i środowiskiem poprzez wypłacenie odpowiedniej rekompensaty. Władze greckie i beneficjent twierdzą również, że w przypadku, gdyby kopalnie nie zostały sprzedane, oznaczałoby to znaczące koszty środowiskowe, wynoszące około 15,7 mln EUR, które poniosłoby państwo greckie. Jednocześnie twierdzą, że cena zapłacona przez Ellinikos Xrysos również była uzasadniona kryteriami gospodarki rynkowej, jako że była to cena, jakiej żądała TVX Hellas – spółka prywatna. Zdaniem Grecji i beneficjenta TVX Hellas zażądałaby wyższej ceny, gdyby mogła. Oprócz tego twierdzą oni, że cena zapłacona przez Ellinikos Xrysos była równa wartości księgowej aktywów w sprawozdaniach finansowych TVX Hellas. Twierdzą wreszcie, że cena zapłacona przy sprzedaży w 2003 r. odzwierciedlała rzeczywistą wartość kopalń, tj. wartość kopalni Stratoni, ponieważ była to jedyna kopalnia działająca. W odniesieniu do Skouries Grecja i beneficjent twierdzą, że w tym miejscu nigdy nie miała miejsca żadna działalność górnicza ani inwestycje, z wyjątkiem badań górniczych przeprowadzonych przez TVX Hellas przed sprzedażą w 2003 r. Argumentują również, że do utworzenia zakładu wydobywczego w Skouries konieczne są znaczne inwestycje. Z powyższych powodów według nich sprzedaż w 2003 r. nie przyniosła Ellinikos Xrysos korzyści.
- (25) Jeśli chodzi o sprawozdanie Behre Dolbear, ani Grecja, ani beneficjent nie wątpią w wiarygodność Behre Dolbear. Kwestionują jednak to sprawozdanie, twierdząc, że nie można brać go pod uwagę, ponieważ jego celem było przyciągnięcie uwagi inwestorów, a także ponieważ jego czasowy punkt odniesienia (czerwiec 2004 r.) był inny niż czas sprzedaży (grudzień 2003 r.). Argumentują również, że wartość kopalń oszacowana przez Behre Dolbear dotyczy aktywów wraz z odpowiednimi zezwoleniami na wydobycie, natomiast spółka Ellinikos Xrysos nabyła wyłącznie aktywa, a zezwolenia na wydobycie państwo greckie przyznało jej później. Ponadto utrzymują, że sprawozdanie nie odnosi się do aktywów sprzedanych, a do wartości Ellinikos Xrysos jako koncernu prowadzącego działalność, i dlatego nie świadczy o wartości aktywów sprzedanych przez państwo greckie w grudniu 2003 r. Twierdzą wreszcie, że na stronie 37 sprawozdania, w tabeli 5.3, spółka Behre Dolbear oszacowała, że wartość bieżąca netto kopalń Cassandra na etapie zbliżonym do produkcyjnego jest ujemna i wynosi - 2,59 mln USD, zatem cena faktycznie zapłacona (11 mln EUR) przewyższała wartość rynkową kopalń.
- (26) Gdyby jednak sprawozdanie Behre Dolbear było wykorzystane, Grecja twierdzi, że spośród trzech różnych metod określonych w sprawozdaniu zaakceptować można wyłącznie metodę przychodów, ponieważ jest to podstawowa, stosowana na całym świecie metoda wyceny, i to wyłącznie w odniesieniu do jej daty zatwierdzenia oraz pod warunkiem przyznania zezwoleń na wydobycie i dużych inwestycji.

- (27) Władze greckie i beneficjent przyznają, że Grecja sprzedała aktywa bezpośrednio Ellinikos Xrysos bez otwartej procedury przetargowej i bez wcześniejszej wyceny ze względu na ograniczenia czasowe związane z ochroną zatrudnienia i środowiska. Twierdzą również, że spółka TVX Hellas miała wobec Grecji roszczenia w wysokości 293,5 mln EUR z tytułu strat wynikających z inwestycji w kopalnie (w których wstrzymano działalność w następstwie decyzji z 2002 r. dotyczących unieważnienia zezwoleń) oraz wydatków poniesionych na ochronę środowiska. Argumentują, że umowa sprzedaży nie zawierała klauzuli dotyczącej minimalnego zatrudnienia, ponieważ przemysł wydobywczy potrzebuje dużej liczby pracowników, ale jednocześnie niemożliwe jest ilościowe określenie zobowiązania do utrzymania zatrudnienia. Twierdzą też, że gdyby Komisja wydała nakaz odzyskania środków, można byłoby przedłożyć wniosek o unieważnienie umowy, w którym to przypadku państwo greckie mogłoby zostać poproszone o zwrócenie spółce kwoty 11 mln EUR, a aktywa mogłyby zostać zwrócone Grecji.
- (28) Ponadto władze greckie argumentują, że można było odnieść się do wartości ustalonej w ramach otwartej procedury przetargowej w 1995 r. oraz że wartość gruntów można uznać za niezmienną. Twierdzą, że metodę zastosowaną w sprawozdaniu Behre Dolbear (metodę przychodów) można zaakceptować, ale wyłącznie w odniesieniu do daty sprawozdania (30 czerwca 2004 r.) i wyłącznie pod warunkiem że przyznane są zezwolenia na wydobywanie i że prowadzone są znaczne inwestycje. Władze greckie zgadzają się też, że w trakcie sprzedaży kopalnia Straton posiadała ważne zezwolenia na wydobywanie, a zatem nadawała się do eksploatacji i była zgodna z klauzulą sprawozdania Behre Dolbear dotyczącą „objektu na etapie zbliżonym do produkcyjnego”.
- (29) Jeśli chodzi o zwolnienie z obowiązku uiszczenia podatków i obniżkę opłat za usługi prawne, zdaniem beneficjenta nominalna stawka opodatkowania dotycząca przekazania kopalń nie miała zastosowania w rozpatrywanym przypadku. Ponadto według Grecji wartość kopalń była ujemna i dlatego potrzebna była zachęta dla potencjalnych nabywców. Grecja argumentuje również, że art. 173 greckiego kodeksu górniczego przewiduje stawkę podatkową wynoszącą około 5 %, ale tylko dla transakcji „za wynagrodzeniem” („με επαχθή ατία”), co według Grecji oznacza transakcje spowodowane nieszczęśliwymi zdarzeniami, np. śmiercią właściciela; stawka ta zatem nie miała zastosowania w rozpatrywanym przypadku. Ponadto beneficjent twierdzi, że umowa sprzedaży nie jest jeszcze ostateczna z powodu klauzuli unieważniającej i w efekcie nakładanie jakiegokolwiek rodzaju podatku byłoby przedwczesne. Beneficjent argumentuje też, że obniżka opłat za usługi prawne nie wiąże się z udziałem zasobów państwowych, ponieważ prawnicy są prywatnymi profesjonalistami, a podatki i cła dotyczące opłat za ich usługi zostały należycie uiszczone.
- (30) Grecja przyznaje, że podatek w wysokości od 7 % do 9 % jest rzeczywiście nakładany na wszystkie transakcje sprzedaży gruntów, niezależnie od tego, czy jest to sprzedaż aktywów spółki, czy majątku osób fizycznych.
- (31) Zarówno Grecja, jak i beneficjent twierdzą też, że nawet jeżeli sprzedaż w 2003 r. stanowiła pomoc na rzecz Ellinikos Xrysos, to spółka ta kwalifikowała się do otrzymania pomocy na mocy wytycznych w sprawie pomocy regionalnej z 1998 r. i wielosektorowych zasad ramowych dotyczących pomocy regionalnej na rzecz dużych projektów inwestycyjnych z 2002 r., które obowiązywały w czasie sprzedaży, ponieważ spółka znajdowała się w obszarze kwalifikującym się na mocy art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE. Beneficjent twierdzi również, że mógł kwalifikować się do otrzymania pomocy zgodnie z ogólnym rozporządzeniem w sprawie wyłączeń blokowych, wytycznymi z 2008 r. w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE, ponieważ przedmiotowa transakcja dotyczyła sektora i obszaru o żywotnym znaczeniu dla kraju. Jeśli chodzi o zwolnienia z obowiązku uiszczenia podatków, to zdaniem beneficjenta podatki wyniosły 38 000 EUR; były zatem niższe niż próg *de minimis* (100 000 EUR w dowolnym okresie trzech lat)⁽¹³⁾ i nie przyniosły Ellinikos Xrysos żadnych korzyści.

III.b. UWAGI INNYCH ZAINTERESOWANYCH STRON

- (32) Komisja otrzymała również uwagi dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania wyjaśniającego od Greckiego Obserwatorium Górnictwa⁽¹⁴⁾. Greckie Obserwatorium Górnictwa twierdzi, że aktywa kopalń Cassandra obejmują również wiele nieruchomości znacznie zwiększających całkowitą wartość kopalń, ale nie uwzględniono ich w sprawozdaniu Behre Dolbear. Greckie Obserwatorium Górnictwa odrzuca przyczyny dotyczące bezrobocia, na które powołano się przy przekazaniu kopalń niezgodnie z procedurą prawną, twierdząc, że umowa sprzedaży nie zawiera żadnego zobowiązania Ellinikos Xrysos do zatrudnienia określonej lub minimalnej liczby pracowników.
- (33) Greckie Obserwatorium Górnictwa odrzuca też przyczyny środowiskowe, na które powołano się przy przekazaniu kopalń niezgodnie z procedurą prawną, twierdząc, że art. 1 umowy sprzedaży z 2003 r. zwalnia Ellinikos Xrysos z wszelkiej odpowiedzialności za szkody dla środowiska, jeśli takie szkody lub przyczyny tych szkód wystąpią przed opublikowaniem ustawy ratyfikującej umowę sprzedaży. Ponadto Greckie Obserwatorium Górnictwa twierdzi, że aktywa kopalń obejmują również zasoby minerałów złotonośnych o znacznej wartości, wynoszącej do 80 mln EUR, które nie zostały wspomniane w umowie sprzedaży zawartej z Ellinikos Xrysos.

⁽¹³⁾ Ustanowiony rozporządzeniem Komisji (WE) nr 69/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady *de minimis*, obowiązujące w momencie sprzedaży w 2003 r.

⁽¹⁴⁾ Zob. pkt 3.

- (34) W odpowiedzi na uwagi Greckiego Obserwatorium Górnictwa Grecja powtarza swoją opinię, że spółka Ellinikos Xrysos nie otrzymała żadnej pomocy państwa. W szczególności Grecja twierdzi, że nie była ani właścicielem, ani sprzedawcą kopalń, ale jedynie pośrednikiem w transakcji pomiędzy dwoma prywatnymi stronami. Ponadto Grecja twierdzi, że zarzuty Greckiego Obserwatorium Górnictwa są niejednoznaczne, niecisłe i sprzeczne. Grecja twierdzi wreszcie, że Greckie Obserwatorium Górnictwa dąży do tego, aby kopalnie Cassandra zostały zwrócone państwu, ponieważ ostatecznym celem Obserwatorium jest ochrona środowiska.
- (35) Komisja otrzymała również uwagi dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania wyjaśniającego od związków zawodowych przy kopalniach Cassandra⁽¹⁵⁾, w których to uwagach poddaje się w wątpliwość, że przedmiotowe środki stanowią niezgodną z prawem pomoc państwa, i wspomina się o udziale kopalń w gospodarce i zatrudnieniu.

IV OCENA POMOCY

- (36) W tej części dokumentu Komisja przedstawi ocenę przedmiotowych środków, dokonaną na podstawie powyższych faktów oraz argumentów Grecji i innych trzecich stron. Po pierwsze, Komisja oceni istnienie pomocy w przypadku środków będących przedmiotem badania, aby ustalić, czy pomoc występuje, czy nie (sekcja IV.a). Po drugie, w przypadku gdy środek faktycznie zawiera element pomocy, Komisja oceni jego zgodność z rynkiem wewnętrznym (sekcja IV.b).

IV.a. ISTNIENIE POMOCY W ROZUMIENIU ART. 107 UST. 1 TFUE

- (37) Aby stwierdzić, czy kwestionowany środek stanowi pomoc, Komisja musi ocenić, czy spełnia on warunki określone w art. 107 ust. 1 TFUE, który stanowi, że: „Z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi”.
- (38) W świetle powyższego postanowienia Komisja oceni, czy kwestionowane środki na rzecz spółki Ellinikos Xrysos stanowią pomoc państwa.

ŚRODEK 1: CENA SPRZEDAŻY PONIŻEJ WARTOŚCI RYNKOWEJ

a. Korzyść

- (39) Jeżeli państwo sprzedaje aktywa po cenie niższej od wartości rynkowej, przynosi to korzyść nabywcy (który

otrzymuje aktywa po subsydiowanej cenie), co może stanowić pomoc państwa. Aktywa są natomiast sprzedawane według wartości rynkowej (a zatem pomoc państwa jest wykluczona), jeżeli cenę ustala niezależny rzeczoznawca i odpowiada ona cenie sprzedaży, lub jeżeli sprzedaż odbywa się w drodze konkurencyjnej, otwartej, przejrzystej i bezwarunkowej procedury przetargowej i wybierana jest najwyższa oferta⁽¹⁶⁾.

- (40) W rozpatrywanym przypadku kopalnie Cassandra sprzedano bez otwartej procedury przetargowej i bez jakiegokolwiek wyceny. Aby uniknąć przyznania pomocy państwa, państwo musi zachowywać się jak racjonalny, nastawiony na maksymalizację zysku właściciel prywatny, tj. „wolnorynkowy przedsiębiorca”, i dążyć do najlepszego wyniku finansowego sprzedaży. W rozpatrywanym przypadku Komisja oceniła zatem, czy państwo greckie postępowało jak sprzedawca działający zgodnie z warunkami gospodarki rynkowej.
- (41) Władze greckie i beneficjent utrzymują, że względu środowiskowe i społeczne również należy traktować jako kryteria gospodarki rynkowej, ponieważ mają one wpływ na wizerunek spółki i zadowolenie pracowników. Ich zdaniem argument ten jest poparty faktem, że spółka TVX Hellas, rynkowy podmiot gospodarczy, uwzględniła także kwestie związane z zatrudnieniem i środowiskiem poprzez wypłacenie pracownikom rekompensaty, w tym z tytułu dawnych zobowiązań środowiskowych (zobowiązań sprzed sprzedaży w 2003 r.). Twierdzą, że wolnorynkowy przedsiębiorca podobnie zgodziłby się na obniżoną cenę, aby zaspokoić potrzeby środowiskowe i społeczne.
- (42) Komisja nie może przyjąć powyższego argumentu. Ze względu na swój charakter interesy środowiskowe i społeczne są kwestiami porządku publicznego, którymi zajmują się władze publiczne. Wolnorynkowy przedsiębiorca uwzględni bezrobocie i kwestie środowiskowe co najwyżej w ograniczonym stopniu, aby chronić lub kształtować swoją reputację jako podmiotu postępującego odpowiedzialnie wobec społeczeństwa i środowiska, ale nie ze szkodą dla własnych interesów finansowych. W każdym razie w kontekście sprzedaży działający racjonalnie wolnorynkowy przedsiębiorca wyceniłby i określiłby ilościowo wszelkie płatności lub koszty powiązane z tymi kwestiami, aby ustalić, jaki mogą mieć wpływ na możliwą do przyjęcia cenę. W rozpatrywanym przypadku Komisja zauważa, że umowa nie zawiera żadnych tego rodzaju warunków finansowych i że Grecja nie wykazała, iż w momencie sprzedaży dokonała jakiegokolwiek wyceny takich kosztów finansowych.
- (43) Władze greckie i beneficjent twierdzą również, że kopalnie miały ujemną wartość rynkową, czego dowodzi fakt, że spółka Kinross, właściciel TVX Hellas i rynkowy

⁽¹⁵⁾ Zob. pkt 3.

⁽¹⁶⁾ Sprawozdanie dotyczące polityki konkurencji, 1993, s. 256.

podmiot gospodarczy, przypisała kopalniom ujemną wartość, gdy skapitalizowała znaczne straty z inwestycji.

- (44) Komisja nie może przyjąć powyższego argumentu. Spółka TVX Hellas zawiesiła eksploatację kopalni Cassandra z powodu unieważnienia przez Radę Stanu zezwoleń dotyczących tych kopalni. Zezwolenie na wydobycie dla kopalni Stratonii było jednak ważne w momencie jej sprzedaży Grecji przez TVX Hellas (zob. pkt 13), natomiast zezwolenie dotyczące kopalni Olympias nadal było nieważne. Z tego względu Komisja uważa, że decyzja TVX Hellas w sprawie sprzedaży kopalni Cassandra związana była z niepowodzeniem znacznych inwestycji tej spółki w kopalni Olympias. W związku z tym postępowanie TVX Hellas było związane z wartością inwestycji w kopalni Olympias, a nie z wartością kopalni Stratonii.
- (45) Władze greckie i beneficjent przyznają, że Grecja sprzedała aktywa bezpośrednio Ellinikos Xrysos bez otwartej procedury przetargowej i bez wcześniejszej wyceny ze względu na ograniczenia czasowe związane z ochroną zatrudnienia i środowiska. W odniesieniu do tej ostatniej kwestii utrzymują, że w przypadku, gdyby kopalnie nie zostały sprzedane, oznaczałoby to znaczące koszty środowiskowe, wynoszące około 15,7 mln EUR, które poniosłoby państwo greckie. Jeśli chodzi o zatrudnienie, władze greckie i beneficjent zgadzają się, że umowa sprzedaży nie zawierała klauzuli dotyczącej minimalnego zatrudnienia, twierdzą jednak, że niemożliwe jest ilościowe określenie zobowiązania do utrzymania zatrudnienia i że górnictwo wymaga dużej liczby pracowników.
- (46) W odniesieniu do powyższej kwestii Komisja zauważa, że przed sprzedażą w ogóle nie oszacowano wartości sprzedanych aktywów i że sprzedaż nie nastąpiła w drodze procedury otwartej, lecz w wyniku bezpośredniego kontaktu z nabywcą. Jeśli chodzi o koszty środowiskowe, które rzekomo miałyby ponieść Grecja, Komisja zwraca uwagę, że ani w umowie, ani w żadnym innym dokumencie z tego okresu nie ma wzmianki o tych kosztach. Komisja zauważa także, że na nabywcę nie nałożono żadnych dodatkowych zobowiązań dotyczących środowiska poza tymi, które określono w mającym zastosowanie ustawodawstwie. Komisja uważa, że gdyby koszty środowiskowe były uwzględnione jako czynnik w ustalaniu ceny sprzedaży, prywatny sprzedawca dokładnie by je oszacował i określił ich wartość jeszcze przed ustaleniem ceny sprzedaży. Grecja nie wykazała, że w momencie sprzedaży dokonała jakiegokolwiek oszacowania lub wyceny tego rodzaju lub że w inny sposób uwzględniła te koszty środowiskowe.
- (47) Komisja zauważa także, że umowa sprzedaży z 2003 r. nie zawierała klauzuli zobowiązującej nabywcę do utrzymania lub utworzenia minimalnej liczby miejsc pracy. Z tego względu Komisja nie może przyjąć argumentu, że na nabywcę ciążył obowiązek utrzymania większej liczby miejsc pracy, niż było to potrzebne z gospodarczego punktu widzenia, ponieważ umowa sprzedaży nie zawierała żadnego zobowiązania do utrzymania określonej liczby miejsc pracy. Dlatego też Komisja uważa, że z punktu widzenia prywatnego sprzedawcy żaden argument dotyczący miejsc pracy lub ochrony zatrudnienia nie stanowi wytłumaczenia ceny sprzedaży niższej niż wartość rynkowa kopalni.
- (48) W świetle uwag przedstawionych w pkt 46 i 47 Komisja nie może przyjąć argumentów Grecji i beneficjenta przedstawionych w pkt 45.
- (49) W odniesieniu do kwestii ochrony zatrudnienia i środowiska (zob. pkt 45) Greckie Obserwatorium Górnictwa odrzuca przyczyny dotyczące bezrobocia, na które powołano się przy transferze własności kopalni niezgodnie z procedurą prawną, i twierdzi, że umowa sprzedaży nie zawiera żadnego zobowiązania Ellinikos Xrysos do zatrudnienia określonej lub minimalnej liczby pracowników. Greckie Obserwatorium Górnictwa twierdzi również, że spółka Ellinikos Xrysos uzyskała korzyści w wyniku zawartej umowy, ponieważ art. 1 umowy sprzedaży z 2003 r. zwalnia Ellinikos Xrysos z wszelkiej odpowiedzialności za szkody dla środowiska, jeżeli takie szkody lub przyczyny tych szkód wystąpią przed opublikowaniem ustawy ratyfikującej umowę sprzedaży.
- (50) W odniesieniu do drugiego argumentu Greckiego Obserwatorium Górnictwa, który przedstawiono powyżej, Komisja zauważa, że umowa sprzedaży z 2003 r. faktycznie zwalnia Ellinikos Xrysos z wszelkiej odpowiedzialności za szkody dla środowiska, jeśli takie szkody lub przyczyny tych szkód wystąpiły przed opublikowaniem ustawy ratyfikującej umowę sprzedaży. Komisja uważa, że powyższe postanowienie umowy nie stanowi dla Ellinikos Xrysos oddzielnej korzyści niezależnie od ceny sprzedaży. Klauzule przypisujące sprzedawcy i nabywcę różne zobowiązania finansowe dotyczące przeszłości nierzadko występują w umowach prywatnych. Ostatecznie strony sprzedaży biorą pod uwagę takie klauzule przy ustalaniu ceny sprzedaży. Z tego względu podstawową kwestią w rozpatrywanym przypadku jest to, czy sprzedaż, uwzględniając warunki, na jakich jej dokonano, odzwierciedlała wartość rynkową kopalni.
- (51) Władze greckie i beneficjent twierdzą, że sprzedaż z 2003 r. nie przyniosła Ellinikos Xrysos korzyści, ponieważ cena zapłacona przez tę spółkę była równa wartości księgowej aktywów w sprawozdaniach finansowych TVX Hellas, będącej właścicielem kopalni Cassandra, zanim zostało nim państwo greckie.

- (52) Komisja nie może przyjąć powyższego argumentu. Komisja uważa, że nie można uwzględnić wartości zapisanej w księgach TVX Hellas przy szacowaniu wartości aktywów, ponieważ wynika ona z amortyzacji wartości w księgach spółki dla celów podatkowych i stanowi wartość księgową aktywów⁽¹⁷⁾. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem⁽¹⁸⁾ wartość księgową nie zawsze jest taka sama jak wartość rynkowa, jeśli celem jest oszacowanie aktywów na potrzeby ustalenia ich ceny sprzedaży. Ponadto przedmiotowe aktywa przekazano oddzielnie, a amortyzacja dokonywana przez poprzedniego właściciela dotyczyła tylko jego własnej rachunkowości i opodatkowania.
- (53) Władze greckie i beneficjent twierdzą, że cena zapłacona przez Ellinikos Xrysos odpowiada kryteriom gospodarki rynkowej, jako że była to cena równa cenie żądanej przez TVX Hellas – spółkę prywatną. Ta ostatnia zażądałaby wyższej ceny, gdyby mogła.
- (54) Komisja nie może przyjąć powyższego argumentu. Komisja zauważa, że cena zapłacona TVX Hellas przez Grecję była wynikiem rozliczenia wzajemnych roszczeń między oboma stronami. Komisja zwraca także uwagę, że kwota roszczeń TVX Hellas wobec Grecji wynosiła 293,5 mln EUR (zob. pkt 15). Zgodnie z takim taniem rozumowania, gdyby roszczenia obu stron były inne, ostateczny wynik rozliczenia mógłby być inny, mimo że dotyczyłoby sprzedaży tych samych aktywów. Z tego względu Komisja uważa, że rozliczenie roszczeń nie odzwierciedla wartości sprzedanych aktywów.
- (55) Jednocześnie Komisja zauważa, że roszczenia składały się z wniosków o rekompensatę przedłożonych przez obie strony. Roszczenie Grecji dotyczyło konkretnie szkód w środowisku rzekomo spowodowanych przez TVX Hellas. Roszczenie TVX Hellas dotyczyło wydatków środowiskowych i strat z inwestycji, jakie spółka ta rzekomo poniosła wskutek unieważnienia zezwoleń na wydobycie w 2002 r. Komisja zauważa również, że wartości aktywów w ogóle nie oszacowano w czasie wyżej wspomnianego rozliczenia. Z tego względu cena 11 mln EUR w transakcji sprzedaży kopalni Cassandra Grecji związana była z domniemanymi zobowiązaniami obu stron, a nie z wartością aktywów.
- (56) Komisja ponadto zauważa, że decyzja TVX Hellas w sprawie sprzedaży kopalni Cassandra związana była z niepowodzeniem znacznych inwestycji tej spółki w kopalni Olympias, a zatem związana była z wartością inwestycji w kopalni Olympias, a nie
- z wartością kopalni Stratonii. Spółka Ellinikos Xrysos nie dokonała żadnej takiej inwestycji, a zatem niepowodzenie tej inwestycji jej nie dotyczyło. Z tego względu Komisja uważa, że cena 11 mln EUR w transakcji sprzedaży kopalni Cassandra Grecji odzwierciedlała jedynie powiązania handlowe między TVX Hellas i Grecją oraz określoną sytuację TVX Hellas w momencie sprzedaży. Dlatego też kwota ta nie mogła być reprezentatywna dla odrębnej umowy handlowej, takiej jak umowa między Grecją a Ellinikos Xrysos.
- (57) W świetle powyższego (pkt 54–56) Komisja stwierdza, że nie było żadnego związku między rozliczeniem roszczeń Grecji i TVX Hellas a wartością aktywów.
- (58) Na podstawie powyższego oraz w celu ustalenia, czy cena sprzedaży odzwierciedlała wartość rynkową aktywów, Komisja podzieliła te aktywa na trzy kategorie: a) kopalnie; b) grunty oraz c) zasoby surowców mineralnych. W celu obliczenia wartości rynkowej aktywów Komisja korzystała ze sprawozdania Behre Dolbear (zob. pkt 19). W przypadku gruntów Komisja zweryfikowała wartość podaną w sprawozdaniu, wykorzystując cenę zapłaconą za przedmiotowe grunty w poprzedniej procedurze przetargowej w 1995 r. (zob. pkt 11).
- (59) Grecja i beneficjent twierdzą, że nie można brać pod uwagę sprawozdania Behre Dolbear, ponieważ jego celem było przyciągnięcie uwagi inwestorów. Komisja nie może przyjąć tego argumentu, ponieważ przyciągnięcie uwagi inwestorów jest podstawowym i uzasadnionym celem każdego sprawozdania z wyceny wydanego w imieniu rynkowych podmiotów gospodarczych szukających funduszy na rynkach finansowych. Sprawdzenie trafności każdej wyceny jest zasadniczą sprawą, lecz sam fakt, że sprawozdanie z wyceny ma na celu przyciągnięcie inwestorów, nie wystarczy, aby takie sprawozdanie podać w wątpliwość.
- (60) Grecja i beneficjent twierdzą również, że nie można brać pod uwagę wspomnianego sprawozdania, ponieważ odnosiło się do innego okresu (czerwiec 2004 r.) niż moment sprzedaży (grudzień 2003 r.).
- (61) Komisja nie może przyjąć powyższego argumentu. Komisja zauważa, że data sprawozdania Behre Dolbear to faktycznie 30 czerwca 2004 r., lecz można uznać, że jego treść odnosi się do tego samego okresu czasu, w jakim nastąpiła sprzedaż w grudniu 2003 r., ponieważ sprawozdanie uwzględnia wahania cen metali w latach 1993–2003.

⁽¹⁷⁾ Amortyzacja dokonywana w oparciu o stawki ustalone przez organy podatkowe.

⁽¹⁸⁾ Zob. sprawa T-415/05 *Republika Grecka przeciwko Komisji Europejskiej*, pkt 307–308.

(62) Państwo greckie i Ellinikos Xrysos utrzymują, że sprawozdanie nie odnosi się do aktywów sprzedanych, a do wartości Ellinikos Xrysos przy kontynuacji działalności, i dlatego nie świadczy o wartości aktywów sprzedanych przez państwo greckie w grudniu 2003 r. Komisja nie może przyjąć tego argumentu, ponieważ w celu obliczenia ogólnej wartości spółki w sprawozdaniu przedstawiono szczegółową wycenę wartości poszczególnych sprzedanych aktywów.

a.a. Obliczenie wartości kopalń

a.a.1. Argumenty odnoszące się do wartości kopalń

(63) Władze greckie i beneficjent twierdzą, że w momencie sprzedaży wartość rynkowa kopalni Cassandra była obniżona lub nawet ujemna z powodu długotrwałej przerwy w ich eksploatacji i unieważnienia zezwoleń na wydobycie. Twierdzą również, że cena zapłacona przy sprzedaży w 2003 r. odzwierciedlała wartość kopalni Stratonii, ponieważ była to jedyna kopalnia działająca. Grecja zgadza się w szczególności, że w trakcie sprzedaży kopalnia Stratonii posiadała ważne zezwolenia na wydobycie, a zatem nadawała się do eksploatacji i była zgodna z klauzulą sprawozdania Behre Dolbear dotyczącą „obiektu na etapie zbliżonym do produkcyjnego”.

(64) Komisja zauważa, że decyzje z 2002 r. dotyczące unieważnienia zezwoleń wpłynęły wyłącznie na wartość kopalni Olympias, ponieważ w chwili sprzedaży kopalnia Stratonii miała ważne zezwolenia na wydobycie, a zatem miała jakąś wartość. Jednocześnie spółka TVX Hellas przerwała działalność z powodu niepowodzenia jej inwestycji w obszarze wydobycia złota, gdy unieważniono zezwolenia na wydobycie dotyczące kopalni Olympias. Dlatego też postępowanie TVX Hellas było związane jedynie z wartością inwestycji w kopalni Olympias, a nie z wartością kopalni Stratonii.

(65) W odniesieniu do kopalni Skouries władze greckie i beneficjent twierdzą, że nigdy nie miała tam miejsca żadna działalność górnicza ani inwestycje z wyjątkiem badań górniczych przeprowadzonych przez TVX Hellas przed sprzedażą w 2003 r. oraz że potrzebne są znaczące inwestycje w celu utworzenia tam zakładu wydobywczego.

(66) Komisja zauważa, że kopalnia Skouries nie posiadała zezwoleń na wydobycie ani infrastruktury górniczej. Władzom greckim i beneficjentowi nie udało się jednak przedstawić żadnych informacji ani istotnych argumentów wykazujących, że eksploatacja kopalni Skouries nie była administracyjnie dopuszczona czy niemożliwa z ekonomicznego punktu widzenia. Oprócz tego, zgodnie ze sprawozdaniem Behre Dolbear koszty kapitałowe zagospodarowania i budowy kopalni w Skouries wyniosły 268 mln USD w 2004 r., tj. 220 mln EUR.

W swoim sprawozdaniu spółka Behre Dolbear wyraziła opinię, że koszty te są „rozsądne”. W związku z tym Komisja uważa, że nie było przeszkód administracyjnych czy ekonomicznych, aby udzielić zezwolenia na wydobycie lub prowadzić budowę infrastruktury górniczej i działalność wydobywczą w kopalni Skouries.

(67) W oparciu o powyższe (pkt 63–66) Komisja uważa, że w chwili sprzedaży wartość rynkowa kopalni Olympias rzeczywiście była obniżona wskutek decyzji z 2002 r. o unieważnieniu zezwoleń, ale wartość rynkowa kopalni Stratonii i Skouries nie była obniżona. Z tego względu możliwe było oszacowanie wartości rynkowej kopalni Cassandra w chwili sprzedaży w 2003 r.

a.a.2. Obliczenie wartości kopalń

(68) W celu obliczenia wartości kopalni Cassandra Komisja zbadała każdą z trzech kopalni, które składają się na kopalnię Cassandra (Stratonii, Olympias i Skouries), uwzględniając następujące dwie kwestie: a) wartość kopalni, która powinna opierać się na czynnikach ekonomicznych występujących w chwili sprzedaży oraz b) możliwości eksploatacyjne kopalni, aby zrealizować wyżej wspomnianą wartość. Na podstawie tych dwóch czynników Komisja doszła do wniosku, że kopalnie Stratonii i Skouries miały pewną wartość, która mogła być znana, ale wartość kopalni Olympias była trudna do określenia w chwili sprzedaży w 2003 r.

(69) W celu oszacowania wartości kopalni Komisja wykorzystwała sprawozdanie Behre Dolbear. Na potrzeby obliczenia godziwej wartości rynkowej kopalni Cassandra zastosowano w sprawozdaniu trzy metody: a) wycenę metodą przychodów⁽¹⁹⁾; b) wycenę transakcji powiązanych (porównywalnej sprzedaży) oraz c) metodę kapitalizacji rynkowej⁽²⁰⁾. Wartości uzyskane po zastosowaniu tych trzech metod wynoszą odpowiednio: a) 130,3–402,5 mln USD, tj. 107,2–331,1 mln EUR; b) 504,7 mln USD, tj. 415,2 mln EUR oraz c) 614,9 mln USD, tj. 505,9 mln EUR. Rozpiętość wyceny metodą przychodów wynika z różnych scenariuszy wyceny zastosowanych w tej metodzie (zob. pkt 72). Spośród tych trzech metod Komisja zastosowała metodę przychodów. Podstawy tej decyzji przedstawiono w tabeli poniżej:

⁽¹⁹⁾ Okresy badane w analizie przepływów pieniężnych w ramach metody przychodów w odniesieniu do trzech kopalni są następujące: a) 2004–2035 dla Olympias; b) 2004–2015 dla Stratonii oraz c) 2004–2034 dla Skouries.

⁽²⁰⁾ Wycena metodą przychodów polega na określeniu godziwej wartości rynkowej poprzez dyskontowanie łącznych korzyści wynikających z danych aktywów, przeliczając w ten sposób korzyści w perspektywie czasowej na wartość bieżącą. W wycenie transakcji powiązanych określa się godziwą wartość rynkową w oparciu o bieżące wartości transakcji dotyczące aktywów złota, dla których można ustalić godziwą wartość rynkową. Metoda kapitalizacji rynkowej oparta jest na bieżącej wartości na publicznych rynkach akcji spółek zajmujących się złotem w odniesieniu do potwierdzonych i prawdopodobnych zasobów tych spółek.

Tabela

Podstawy zastosowania metody przychodów

Metoda przychodów	Transakcje powiązane	Kapitalizacja rynkowa
<p>Metoda przychodów daje szczegółowe wartości każdego z trzech obiektów górniczych w oparciu o ceny metali, które były znane w chwili sprzedaży kopalń. Przy szacowaniu wartości aktywów objętych transakcją brane pod uwagę mogą być wyłącznie współczynniki istniejące w chwili transakcji.</p> <p>Wydaje się, że spółka Behre Dolbear uznaje za bardziej wiarygodną wycenę uzyskaną metodą przychodów, ponieważ stwierdza, że „od lat spółka Behre Dolbear kładła szczególny nacisk na wartość uzyskaną przy zastosowaniu metody przychodów” (podsumowanie wartości na str. 43 sprawozdania Behre Dolbear).</p>	<p>Podstawa wyceny transakcji powiązanych jest wątpliwa, ponieważ dwie różne kopalnie nie mogą być identyczne. Według spółki Behre Dolbear metoda transakcji powiązanych jest kontrowersyjna ze względu na fakt, że każde złożo surowców mineralnych, nawet tego samego surowca, różni się w jakimś stopniu od innych złóż pod względem mineralogii, warunków wydobywania, metalurgii, aspektów środowiskowych, istniejących kwestii społecznych, klasy rud itd.</p>	<p>Sprawozdanie Behre Dolbear zawiera również komentarz American Appraisal Associates na temat metody kapitalizacji rynkowej, zgodnie z którym kapitalizacja rynkowa zalecana jest jako pomocnicza metoda wyceny lub praktyczna zasada nadająca się do sprawdzania wycen przeprowadzonych metodami podstawowymi.</p> <p>Metoda przychodów jest podstawową metodą wyceny i dlatego jest metodą bardziej wiarygodną. Ponadto w danym przypadku metoda kapitalizacji rynkowej pozwala zweryfikować wyłącznie wartość wynikającą z kapitalizacji rynkowej w pierwszej połowie 2004 r., co jest nie do przyjęcia, jako że informacja ta dotyczy okresu po sprzedaży. Dlatego też metoda kapitalizacji rynkowej nie może być stosowana nawet jako pomocnicza metoda wyceny.</p>

- (70) Grecja zgadza się, że w przypadku wykorzystania sprawozdania Behre Dolbear, zaakceptować można wyłącznie metodę przychodów, ponieważ jest to podstawowa, stosowana na całym świecie metoda wyceny, i to wyłącznie w odniesieniu do jej daty zatwierdzenia (dzień 30 czerwca 2004 r.) oraz pod warunkiem przyznania zezwoleń na wydobywanie i prowadzenia dużych inwestycji.
- (71) Na podstawie metody przychodów Komisja szacuje wartość kopalń w chwili sprzedaży w 2003 r. następująco (zob. pkt 72-79).
- (72) Metoda przychodów pozwala oszacować godziwą wartość rynkową kopalń Cassandra na etapie zbliżonym do produkcyjnego⁽²¹⁾, na jaki wskazuje działalność kopalń, przy wyraźnym określonych kosztach oraz potwierdzonych i prawdopodobnych zasobach⁽²²⁾. Do określenia wartości wykorzystano w sprawozdaniu trzy różne scenariusze w oparciu o ceny obowiązujące w następujących okresach: a) średnia dla lat 1993–2003; b) wyłącznie pierwsza połowa 2004 r. oraz c) średnia dla lat 1993–2003 plus pierwsza połowa 2004 r. (podzielone przez 2). Komisja uważa, że może wziąć pod uwagę wyłącznie scenariusz średnich wartości dla lat 1993–2003, a dwóch pozostałych nie, ponieważ ten scenariusz oparty jest na cenach i kosztach, które były znane w momencie sprzedaży, tj. w grudniu 2003 r. Ponadto ceny historyczne z lat 1993–2003 wykorzystane przez Behre Dolbear nie wykazują żadnych określonych tendencji w całym okresie 1993–2003 r., tj. wykazują wahania w różnych latach, i dlatego Komisja uważa, że

średnia dla lat 1993–2003 lepiej uwzględniła ówczesną sytuację na rynku metali. Również ceny w pierwszej połowie 2004 r. nie są reprezentatywne dla wartości kopalń, ponieważ dotyczą jedynie krótkiego okresu i nie uwzględniają wahań. Uwzględnienie wahań cen ma zasadnicze znaczenie dla zminimalizowania skutku wszelkich nietypowych zmian lub zdarzeń losowych, a także dla uzyskania wiarygodnego obrazu wartości kopalń.

- (73) Grecja i beneficjent twierdzą, że spółka Behre Dolbear szacuje, iż wartość bieżąca netto kopalń Cassandra na etapie zbliżonym do produkcyjnego jest ujemna i wynosi - 2,59 mln USD (str. 37 sprawozdania, tabela 5.3), a więc cena faktycznie zapłacona (11 mln EUR) przewyższała wartość rynkową kopalń.
- (74) Komisja zauważa, że poszczególne wartości bieżące netto (na etapie zbliżonym do produkcyjnego) przypisane metodą przychodów trzem projektom wydobywczym wynoszą: a) - 28,79 mln USD, tj. - 23,7 mln EUR dla kopalni Olympias; b) 10,48 mln USD, tj. 8,6 mln EUR dla kopalni Stratonis oraz c) 15,72 mln USD, tj. 12,9 mln EUR dla kopalni Skouries. Suma tych trzech wartości równa się ujemnej wartości - 2,59 mln USD.
- (75) Komisja jednak nie przyjmuje powyższego argumentu Grecji i beneficjenta. Zauważa na podstawie powyższych wartości, że wartość bieżąca netto (na etapie zbliżonym do produkcyjnego) kopalni Olympias w chwili sprzedaży rzeczywiście była ujemna. Niemniej jednak uważa, że ujemna wartość bieżąca netto kopalni Olympias oznacza, że w czasie sprzedaży oczekiwane zyski z eksploatacji kopalni przy poziomie cen obserwowanym w ciągu

⁽²¹⁾ Na etapie prowadzenia działalności, zagospodarowania lub na ostatecznym etapie studium wykonalności.

⁽²²⁾ Zasoby surowców mineralnych to zasoby, których wydobywanie uważa się za opłacalne z gospodarczego punktu widzenia. Zasoby te są albo prawdopodobne, albo potwierdzone.

ostatnich 11 lat byłyby ujemne. Biorąc pod uwagę ceny złota, każdy właściciel kopalni Olympias musiałby zrezygnować z eksploatacji kopalni i na ile to tylko możliwe dążyć do unikania strat. Jak pokazano, rezygnując z eksploatacji kopalni nabywca mógł ograniczyć straty do 5,5 mln EUR, co stanowi koszty, które zgodnie z umową nabywca musiał ponieść w celu ochrony środowiska i na potrzeby obsługi technicznej. Jednakże nie można na podstawie tylko tego faktu wyciągać wniosku, że wartość kopalni Olympias należy oszacować na - 5,5 mln EUR, ponieważ z zasady posiadanie kopalni ma również wartość opcji: właściciel może eksploatować kopalnię w okresie dobrej koniunktury (gdy ceny złota są wystarczająco wysokie), a w złych okresach (gdy ceny złota nie są wystarczająco wysokie) zdecydować się na zaprzestanie eksploatacji. Spółka Ellinikos Xrysos mogła zatem wybrać przejęcie tej kopalni jako części kompleksu kopalń Cassandra lub mając na uwadze późniejszą możliwość przeprowadzenia koniecznych inwestycji w kopalni Olympias w celu rentownego wznowienia eksploatacji, gdyby ceny złota wzrosły do poziomów (znacząco) wyższych od poziomu obserwowanego w poprzednim okresie 1993–2003 r.

(76) Uzyskanie wiarygodnych szacunków tej wartości opcji jest dość skomplikowane. Co ważniejsze, każdą taką wartość należałoby skorygować, aby uwzględnić prawdopodobieństwo (potencjalnie wysokie), że nawet jeżeli ceny złota byłyby wystarczająco wysokie, by gwarantować rentowną działalność, to zezwolenie na wydobycie mogłoby nie zostać udzielone. Jak wspomniano powyżej (zob. pkt 12), zezwolenia na wydobycie i przetwarzanie złota dotyczące kopalni Olympias unieważniono z przyczyn środowiskowych, które uznano za poważne. Dlatego też wydaje się, że należy uważać, iż kopalnia Olympias ma wartość opcji, którą można ostrożnie szacować na zero. Wartość netto kopalni Olympias należy zatem szacować na - 5,5 mln EUR.

(77) Komisja uważa natomiast, że wartości samych kopalń Stratoni i Skouries wynoszą 21,5 mln EUR, co stanowi sumę wartości tych dwóch kopalni zgodnie ze sprawozdaniem Behre Dolbear (odpowiednio 8,6 mln EUR plus 12,9 mln EUR, zob. pkt 74), ponieważ:

a. zezwolenie na wydobycie dotyczące kopalni Stratoni było ważne oraz posiadała ona infrastrukturę górniczą i dodatnią wartość wynikającą z jej eksploatacji (dodatnią wartość bieżącą netto), i w związku z tym funkcjonowała w czasie sprzedaży;

b. w odniesieniu do kopalni Skouries Komisja uważa, że nie było żadnych przeszkód o charakterze administracyjnym czy ekonomicznym, aby udzielić zezwolenia na wydobycie lub prowadzić budowę infrastruktury górniczej i działalność wydobywczą; kopalnia Skouries również posiada dodatnią wartość wynikającą z jej eksploatacji (dodatnią wartość bieżącą netto).

(78) Grecja i beneficjent twierdzą, że wartość kopalń oszacowana przez Behre Dolbear nie może być brana pod uwagę, ponieważ dotyczy aktywów wraz z odpowiednimi zezwoleniami na wydobycie, natomiast spółka Ellinikos Xrysos nabyła wyłącznie aktywa, a zezwolenia na wydobycie państwo greckie przyznało później. Komisja nie przyjmuje tego argumentu, ponieważ, jak wykazano powyżej, w chwili sprzedaży zezwolenie na wydobycie dla kopalni Stratoni było ważne. Jak wykazano również powyżej, nie było przeszkód administracyjnych w udzieleniu zezwolenia na wydobycie dla kopalni Skouries. Koszt wystąpienia o zezwolenie na wydobycie dla kopalni Skouries i jego uzyskania ograniczał się do opłat z tytułu usług geologów i innych ekspertów z tytułu przygotowania badań potrzebnych do zezwolenia oraz do opłat związanych z listem gwarancyjnym wymaganym przez właściwe ministerstwo. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez władze greckie powyższe koszty wynoszą (odpowiednio) maksymalnie około 5 000 EUR jednorazowo plus 600 000 EUR rocznie. Komisja uważa te kwoty za niskie w porównaniu z ogólnymi kosztami kapitałowymi zagospodarowania i budowy kopalni w Skouries, które osiągnęły w 2004 r. wartość 268 mln USD, tj. 220 mln EUR (zob. pkt 66). Stąd Komisja uważa, że powyższe koszty zezwolenia na wydobycie nie były przeszkodą dla spółki chcącej inwestować w kopalnię Skouries. Komisja zauważa również, że w sprawozdaniu Behre Dolbear przy obliczaniu wartości bieżącej netto tej kopalni uwzględniono także koszty „administracyjne”. Komisja jest zatem zdania, że powyższe koszty (wnioskowania o zezwolenie na wydobycie dla kopalni Skouries i uzyskania tego zezwolenia) zostały wzięte pod uwagę w sprawozdaniu Behre Dolbear.

(79) Na podstawie powyższego wartość wszystkich trzech kopalń szacuje się na 16 mln EUR (21,5 mln EUR – 5,5 mln EUR).

a.b Obliczenie wartości gruntów

(80) Władze greckie i beneficjent twierdzą, że grunty kupione przez spółkę wydobywczą można wykorzystywać wyłącznie dla celów działalności górniczej i że nie posiadają one wartości rynkowej, ponieważ prawo greckie przyznaje priorytet działalności wydobywczej na takich obszarach. W związku z tym zmniejszenie wartości praw użytkownika górniczego wynikające z długotrwałej przerwy w eksploatacji i unieważnienie zezwoleń na wydobycie również doprowadziło do obniżenia wartości gruntów.

(81) Jeżeli chodzi o powyższą kwestię, Komisja uważa przedmiotowe grunty za aktywa przedsiębiorstwa górniczego, a nie za „nieruchomość” w ogólnym znaczeniu tego terminu, ponieważ działalność wydobywczą ma określone cechy (zanieczyszczenie, zakłócanie stanu środowiska itp.), które sprawiają, że możliwość obrotu tymi aktywami oddzielnie od kopalń budziłaby wątpliwości.

- (82) Komisja uważa jednak, że wszelkie aktywa przedsiębiorstwa mają wartość, ponieważ przyczyniają się lub mogą przyczynić się do działalności spółki i do realizacji zysków. Kopalnie Cassandra stanowiły przedsiębiorstwo prowadzące działalność eksploatacyjną w momencie sprzedaży, dlatego Komisja uważa, że grunty mogły być wykorzystywane do celów eksploatacji kopalń, a zatem miały pewną wartość. W rezultacie Komisja nie może przyjąć argumentu przedstawionego przez Grecję i Ellinikos Xrysos.
- (83) Greckie Obserwatorium Górnictwa twierdzi, że aktywa kopalń Cassandra obejmują również wiele nieruchomości znacznie zwiększających całkowitą wartość kopalń, ale nie uwzględniono ich w sprawozdaniu Behre Dolbear.
- (84) Komisja jednak zauważa, że grunty uwzględniono w sprawozdaniu Behre Dolbear oddzielnie od kopalń. W sprawozdaniu Behre Dolbear grunty są traktowane jako aktywa nieminerálne kopalń Cassandra i wycenione na kwotę 6 mln EUR⁽²³⁾ niezależnie od metody przychodów.
- (85) Spółka Behre Dolbear stwierdza jednak w swoim sprawozdaniu, że wartość przypisana gruntom jest wartością podaną przez Ellinikos Xrysos i że nie dokonała wyceny samych gruntów. Z tego względu Komisja musi zweryfikować tę wartość.
- (86) W tym celu Komisja zastosowała cenę zapłaconą za te grunty w otwartej procedurze przetargowej z 1995 r. dotyczącej sprzedaży kopalń Cassandra TVX Hellas (zob. pkt 11). Jest to obliczenie nie pierwotne, a wtórne, które ma sprawdzić zasadność wartości podanej w sprawozdaniu Behre Dolbear (6 mln EUR).
- (87) Władze greckie zgadzają się, że można uwzględnić wartość ustaloną w otwartej procedurze przetargowej w 1995 r. i że wartość gruntów można uważać za niezmienioną. Komisja zauważa, że w kontekście sprzedaży TVX Hellas kopalń Cassandra w 1995 r. gruntom przypisano cenę 1,2 mld GRD. Komisja podkreśla fakt, że w nie istnieją żadne stosowne ceny porównawcze ani indeksy cen odnośnie do gruntów w kopalniach Cassandra, które to grunty traktowane są jak aktywa przedsiębiorstwa, a nie „nieruchomość” w ogólnym znaczeniu tego terminu (zob. pkt 81). Gdyby istniały takie ceny lub wskaźniki cen, możliwe byłoby obliczenie zaktualizowanej wartości odniesienia. Wobec ich braku Komisja uważa, że cena z 1995 r. jest najlepszą dostępną wartością szacunkową w rozpatrywanym przypadku. W związku z tym Komisja przyjmuje za punkt wyjścia kwotę 1,2 mld GRD, czyli 3,5 mln EUR (stosując kurs wymiany walut równy 340,75 GRD/EUR, który obowiązywał w chwili wejścia Grecji do strefy euro w 2001 r.), jako godziwą wartość rynkową gruntów.
- (88) Po 1995 r. spółka TVX Hellas nabyła 70 dodatkowych działek (w latach 1997-2000, głównie w 1998 i 1999 r.). Komisja zwraca uwagę, że cena nabycia tych 70 dodatkowych działek wynosi 1,1 mln EUR, jak wynika ze sprawozdań finansowych TVX Hellas. Komisja uważa, że ta cena zakupu jest wartością rynkową, ponieważ została ustalona przez rynek. Po zsumowaniu dwóch wyżej wspomnianych wartości (3,5 mln EUR plus 1,1 mln EUR) całkowitą godziwą wartość rynkową gruntów można ustalić na 4,6 mln EUR.
- (89) Ta kwota 4,6 mln EUR odzwierciedla wartość nominalną gruntów w 2003 r. w oparciu o ceny z 1995 r. i z lat 1997-2000. Komisja uważa, że wartość tę należy skorygować zgodnie z greckim ogólnym wskaźnikiem cen produkcji przemysłowej za okresy 1995-2003 i 1998-2003. Stosowany jest wskaźnik cen produkcji przemysłowej, ponieważ przedmiotowe grunty stanowią aktywa spółki przemysłowej, zatem korekta musi uwzględniać zmiany cen w sektorze przemysłu. Korekta cen sprzedaży z 1995 r. i lat 1997-2000 prowadzi do obliczenia ostatecznej wartości na grudzień 2003 r., która wynosi 5,9 mln EUR.
- (90) Komisja zauważa, że powyższa wartość 5,9 mln EUR jest bardzo zbliżona do kwoty 6 mln EUR podanej przez spółkę Behre Dolbear w jej sprawozdaniu z wyceny (zob. pkt 84). Komisja uważa, że ten zbliżony wynik potwierdza rzetelność wyceny gruntów przez Ellinikos Xrysos, jaką wykorzystano w sprawozdaniu Behre Dolbear, i dlatego uzasadnia traktowanie kwoty 6 mln EUR jako odzwierciedlającej godziwą wartość rynkową w grudniu 2003 r.

a.c Obliczenie wartości zasobów surowców mineralnych

- (91) Sprzedaż, która miała miejsce w 2003 r., obejmowała również pewną ilość zasobów surowców mineralnych zawierających koncentrat złota⁽²⁴⁾. Władze greckie i beneficjent twierdzą, że w roku 2003 wartość powyższych zasobów była ujemna ze względu na stosunkowo niską cenę złota i stosunkowo wysokie koszty powiązane.
- (92) Władze greckie przedstawiły obliczenia cenowego progno rentowności, przy którym handel wspomnianymi zasobami przyniósłby korzyści. Biorąc pod uwagę zawartość koncentratu złota w minerale, tj. 0,7 uncji na tonę, oraz cenę złota z dnia 12 grudnia 2003 r., tj. 407 USD za uncję, wartość koncentratu złota w złożach minerałów złotonośnych wynosiła 284,9 USD za tonę. Władze greckie przedstawiły także dane dotyczące kosztów związanych z handlem powyższymi zasobami: koszty przetwarzania – 245 USD za uncję i 171,5 USD za tonę; koszty transportu – 50 USD za tonę; koszty wzbogacania – 270 za tonę; oraz opłaty z tytułu przetwarzania – 5 USD za uncję i 4,1 USD za tonę. Po podliczeniu powyższych wyników otrzymuje się ujemną cenę sprzedaży wynoszącą - 210,7 USD za tonę.

⁽²³⁾ Zob. s. 42 sprawozdania Behre Dolbear, „Nieminerálne aktywa i zobowiązania”.

⁽²⁴⁾ Koncentrat jest cennym metalem pozostałym po oddzieleniu większej części skały płonnej. Otrzymany metal jest surowcem nadającym się do wytopienia, tj. do zastosowania w metalurgii ekstrakcyjnej.

- (93) Komisja sprawdziła przedstawione obliczenia. Uważa, że ze względu na powyższe ceny i koszty cena zasobów w czasie sprzedaży nie przynosiła zysku. Handel zasobami surowców mineralnych zawierających złoto mógłby okazać się rentowny w przypadku zmiany cen transportu lub prognoz dotyczących takich zmian – było to jednak trudne do przewidzenia. W sprawozdaniu Behre Dolbear nie została podana wartość zasobów surowców mineralnych zawierających złoto. W związku z powyższym Komisja stwierdza, że nie jest możliwe obliczenie wartości tych zasobów.
- (94) Greckie Obserwatorium Górnictwa utrzymuje, że zasoby złotonosnych minerałów miały wysoką wartość wynoszącą 80 mln EUR. Komisja zauważa, że Greckie Obserwatorium Górnictwa nie przedstawiło żadnych danych lub dowodów w celu uzasadnienia wartości 80 mln EUR. Na tej podstawie oraz uwzględniając powyższe dane liczbowe, z których wynika, że nie można obliczyć wartości przedmiotowych zasobów, Komisja odrzuca argument Greckiego Obserwatorium Górnictwa.
- (95) Komisja zauważa, że aktywa sprzedane w grudniu 2003 r. obejmowały również dwa złoża rud ołowiu i cynku. Sprawozdanie Behre Dolbear zawiera oszacowanie wartości istniejących koncentratów ołowiu i cynku zgodnie ze stanem na dzień 30 czerwca 2004 r.⁽²⁵⁾. Szacunki te nie są powiązane z obliczeniami wartości bieżącej netto kopalni oraz nie zostały uwzględnione w ocenie metodą przychodów. Wynikiem powyższych szacunków jest dochód netto właściciela kopalni liczony wg formuły NSR (ang. *net smelter return*)⁽²⁶⁾, jaki uzyskuje właściciel kopalni: najpierw oblicza się wartość metalu zawartego w minerale (ołowiu, srebra i cynku) na podstawie bieżących cen i dostępnych ilości; następnie stosuje się „system płatności z tytułu procesów przetwarzania” (koszt dalszego przetwarzania nakładany przez nabywcę minerałów na producenta), z uwzględnieniem określonych warunków odliczania takiego kosztu (określone wartości procentowe amortyzacji, opłaty z tytułu przetwarzania i oczyszczania oraz koszty frachtu); na koniec koszt ten zostaje odliczony od wspomnianej wartości metalu zawartego w minerale⁽²⁷⁾.
- (96) Komisja zauważa, że powyższa metoda jest standardową metodą obliczania płatności w obrocie metalami. W związku z tym Komisja stosuje powyższą metodę w celu oszacowania wartości rynkowej złóż metali zakupionych w grudniu 2003 r. przez Ellinikos Xrysos, na podstawie ilości złóż minerałów i cen metali z grudnia 2003 r.⁽²⁸⁾. Stosując przedmiotową metodę z uwzględnieniem ilości minerałów, cen metali z grudnia 2003 r. oraz szczególne warunki systemu płatności z tytułu procesów przetwarzania stosowane przez Ellinikos Xrysos, Komisja stwierdza, że wartość rynkowa złóż kupionych przez Ellinikos Xrysos w grudniu 2003 r. wynosiła 3,7 mln USD lub 3 mln EUR (po kursie wymiany 1,2254 USD/EUR obowiązującym w dniu sprzedaży minerałów na rzecz Ellinikos Xrysos, tj. w dniu 12 grudnia 2003 r.).
- (97) Komisja wskazuje, że zgodnie z uwagami beneficjenta złoża mineralne ołowiu i cynku, kupione w grudniu 2003 r., zostały sprzedane w grudniu 2004 r. (dnia 1 grudnia 2004 r. i dnia 31 grudnia 2004 r.), tzn. po sporządzeniu sprawozdania Behre Dolbear. W związku z tym Komisja stwierdza, że szczególne warunki mające zastosowanie do powyższej metody (obliczanie wartości złóż zgodnie ze stanem na czerwiec 2004 r., zob. pkt 95) mają również zastosowanie do obliczeń wartości złóż minerałów zgodnie ze stanem na grudzień 2003 r., ponieważ w okresie od grudnia 2003 r. do czerwca 2004 r. nie dokonano innych transakcji sprzedaży, dla których ustanowiono by nowe warunki.

a.d Wniosek dotyczący korzyści

- (98) Powyższe obliczenia dają w wyniku całkowita wartość kopalni Cassandra, która wynosi 25 mln EUR i stanowi sumę wartości kopalni (16 mln EUR), gruntów (6 mln EUR) i zasobów surowców mineralnych (3 mln EUR).
- (99) Uzyskana całkowita wartość jest znacznie niższa od wartości przedstawionej w sprawozdaniu Behre Dolbear jako godziwa wartość rynkowa aktywów kopalni Cassandra (500 mln USA lub 411 mln EUR, zob. pkt 19). Wartość zawarta w tym sprawozdaniu została podana w decyzji Komisji z dnia 10 grudnia 2008 r. w sprawie wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego jako argument, że cena sprzedaży była niższa niż wartość rynkowa kopalni.
- (100) Przyczyną różnicy między wartością uzyskaną przez Komisję a wartością podaną w sprawozdaniu Behre Dolbear (500 mln USD) jest fakt, że ta ostatnia została uzyskana na podstawie dwóch metod wyceny, które nie są właściwe w rozpatrywanym przypadku (zob. tabela 1 powyżej), a mianowicie metody „powiązanych transakcji” i „kapitalizacji rynkowej”. Nie można zaakceptować tych metod, ponieważ: a) podstawa wyceny opartej na powiązanych transakcjach jest niewiarygodna, gdyż dwie odrębne kopalnie nie mogą być identyczne: każde złożo mineralne, nawet tego samego surowca, różni się w pewnym stopniu od innych złóż; b) kapitalizacja rynkowa jest zalecana do zastosowania w drugiej kolejności lub w ramach zasady ogólnej i właściwa w celu sprawdzenia wycen przeprowadzonych podstawowymi metodami takimi, jak metoda przychodów – w rozpatrywanym przypadku metoda kapitalizacji rynkowej nie może zostać użyta nawet jako metoda wyceny do zastosowania w drugiej kolejności, ponieważ służy tylko do zweryfikowania wartości uzyskanej metodą przychodów na podstawie kapitalizacji rynkowej z pierwszej połowy 2004 r., której nie można przyjąć, ponieważ informacja ta jest późniejsza

⁽²⁵⁾ Zob. załącznik 11 „Przepływ pieniężny związany z koncentratami pozyskiwanymi w kopalni Stratonii”.

⁽²⁶⁾ Dochód netto ze sprzedaży minerałów po odliczeniu kosztów związanych z przetwarzaniem to kwota, jaką zakład przetapiania lub zakład wzbogacania płaci za surowce mineralne podmiotowi gospodarstwu prowadzącemu działalność wydobywczą, i zwykle wynika z ceny bieżącej minerału po odliczeniu kosztów związanych z dalszym przetwarzaniem.

⁽²⁷⁾ Do celów informacyjnych Komisja podaje, że wynik powyższych obliczeń opartych na danych z dnia 30 czerwca 2004 r., zgodnie ze sprawozdaniem Behre Dolbear, wynosi 3,5 mln USD, czyli 2,9 mln EUR (po kursie wymiany 1,2155 USD/EUR z dnia 30 czerwca 2004 r.).

⁽²⁸⁾ Ilości złóż minerałów (zgodnie z informacjami podanymi przez beneficjenta): 3 050 ton ołowiu i 2 350 ton cynku. Ceny metali (źródła: www.kitco.com i www.lme.com): 684 USD za tonę ołowiu, 5,6 USD za uncję srebra oraz 973 USD za tonę cynku.

w stosunku do daty sprzedaży; oraz c) w sprawozdaniu Behre Dolbear uznaje się za bardziej wiarygodną wartość uzyskaną metodą przychodów.

(101) Całkowita wartość uzyskana przez Komisję (25 mln EUR) jest również dużo niższa niż zakres cenowy uzyskany metodą przychodów (107,2 mln EUR – 331,1 mln EUR, zob. pkt 69). Wynika to z faktu, że druga z cen uwzględnia: a) wartości aktywów, które zostały przekazane w grudniu 2003 r., tj. należności, przepływów pieniężnych i zasobów surowców mineralnych (wartości z czerwca 2004 r. różnią się od tych z grudnia 2003 r., zob. obliczenia przedstawione w pkt 91-97); oraz b) zasoby mineralne przedstawione w sprawozdaniu Behre Dolbear jako spekulatywne i niepewne⁽²⁹⁾ (materiały urabialne lub potencjał związany z poszukiwaniem zasobów). Zasoby mineralne, o których mowa w lit. b), nie zostały uwzględnione w przepływach pieniężnych w celu określenia wartości bieżącej netto za pomocą metody przychodów (zob. pkt 72), którą uzyskano wyłącznie na podstawie wykazanych i prawdopodobnych zasobów, z wyłączeniem wszelkich innych zasobów. Ponadto powyższy zakres wartości obejmuje również odmienne wartości dla Olympias określone według trzech różnych scenariuszy cenowych. Komisja nie przyjmuje tych wartości (zob. pkt 72-76). Co więcej, wspomniany zakres wartości zależy od różnych scenariuszy cenowych, z których Komisja akceptuje tylko jeden (zob. pkt 72).

(102) Komisja stwierdza, że wartość rynkowa aktywów kopalni Cassandra wynosiła 25 mln EUR w czasie ich sprzedaży na rzecz Ellinikos Xrysos.

(103) Komisja jest zdania, że Ellinikos Xrysos odniosła korzyść wynoszącą 14 mln EUR, która stanowi różnicę między całkowitą godziwą wartością rynkową aktywów kopalni Cassandra (25 mln EUR) a ceną zapłaconą przy sprzedaży (11 mln EUR).

(104) Na podstawie powyższej analizy argumentów przedstawionych przez Grecję i beneficjenta, a także biorąc pod uwagę obliczenia wartości rynkowej sprzedanych aktywów i ujęcie tej wartości w cenie zapłaconej rzeczywiście przez Ellinikos Xrysos, Komisja uznaje, że kryterium korzyści zostało spełnione.

b. Zasoby państwa

(105) Grecja i beneficjent twierdzą, że władze greckie działały tylko jako pośrednik przy sprzedaży w 2003 r. i nigdy nie były właścicielem kopalni. Twierdzą również, że Grecja nie otrzymała żadnych środków pieniężnych ze sprzedaży dokonanej w 2003 r., ponieważ kwota 11 mln EUR została wpłacona bezpośrednio na rzecz TVX Hellas. Ponadto władze greckie i beneficjent

twierdzą, że transakcja sprzedaży z 1995 r. została przeprowadzona między TVX Hellas i poprzednim właścicielem, prywatną spółką w trakcie likwidacji.

(106) Komisja zauważa, że Grecja była aktywną stroną obu transakcji przeprowadzonych na podstawie dwóch różnych umów. W drugiej umowie Grecja przyjęła obowiązki sprzedawcy, ale została również upoważniona do dochodów ze sprzedaży. Dochody zostały wypłacone bezpośrednio na rzecz TVX Hellas, aby wypełnić określone obowiązki państwa greckiego, co również wskazuje na rolę Grecji jako sprzedawcy, a nie jedynie jako pośrednika. Jeżeli chodzi o argument, że stronami sprzedaży z 1995 r. były spółka TVX Hellas i prywatna spółka, Komisja uważa, że fakt ten jest nieistotny w odniesieniu do kwestii zasobów państwa w rozpatrywanym przypadku, ponieważ takie kryterium rozpatruje się tylko dla sprzedaży z 2003 r.

(107) W związku z powyższym Komisja odrzuca argumenty przedstawione przez władze greckie i beneficjenta oraz uważa, że kryterium zasobów państwa zostało spełnione.

c. Selektywność

(108) Kopalnie Cassandra zostały sprzedane spółce Ellinikos Xrysos, która odniosła korzyść o charakterze selektywnym wynikającą z różnicy między ceną sprzedaży i wartością rynkową sprzedanych aktywów. Komisja uważa zatem, że środek jest selektywny, ponieważ sprzyja tej konkretnej spółce.

(109) Powyższy punkt nie został zakwestionowany przez Grecję ani przez beneficjenta.

d. Zakłócenie konkurencji i wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi

(110) Spółka Ellinikos Xrysos działa w sektorze, którego produkty są w szerokim obrocie między państwami członkowskimi. Cynk, miedź, ołów, złoto i srebro wydobywa się, poza Grecją, w jedenastu państwach członkowskich, tj. w Zjednoczonym Królestwie, we Włoszech, w Finlandii, Polsce, Słowacji, Rumunii, Bułgarii, Hiszpanii, Irlandii, Portugalii i Szwecji⁽³⁰⁾. We wszystkich państwach członkowskich prowadzony jest handel cynkiem, miedzią, ołowiem, złotem i srebrem⁽³¹⁾. Ponadto przedmiotowe środki pomocy zapewniają spółce Ellinikos Xrysos przewagę nad jej konkurentami (zob. pkt 39-104). W przypadku, w którym pomoc państwa wzmacnia pozycję przedsiębiorstwa w stosunku do innych przedsiębiorstw konkurencyjnych w ramach wymiany handlowej między państwami członkowskimi, należy uznać, że pomoc ta ma wpływ na wspomniane inne przedsiębiorstwa. W związku z powyższym kryterium zakłócenia konkurencji i wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi zostało spełnione.

⁽³⁰⁾ Źródło: Europejskie Stowarzyszenie Przemysłu Wydobywczego, <http://www.euromines.org>.

⁽³¹⁾ Źródło: *European Mineral Statistics 2004–2008*, *British Geological Survey*, <http://www.bgs.ac.uk/>.

⁽²⁹⁾ Zob. strony 10, 16 i 20.

(111) Powyższy punkt nie został zakwestionowany przez Grecję ani przez beneficjenta.

e. **Stwierdzenie istnienia pomocy w środku 1**

(112) W świetle powyższego Komisja stwierdza, że sprzedaż kopalni Cassandra spółce Ellinikos Xrysos w 2003 r. stanowi pomoc państwa na rzecz Ellinikos Xrysos w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Kwota pomocy wynosi 14 mln EUR i stanowi różnicę między ceną zapłaconą przy sprzedaży w 2003 r., tj. 11 mln EUR, i wartością rynkową sprzedanych aktywów zgodnie ze stanem na dzień sprzedaży, tj. 25 mln EUR.

ŚRODEK 2: ZWOLNIENIE Z OBOWIĄZKU UISZCZENIA PODATKÓW I OBNIŻKA OPŁAT ZA USŁUGI PRAWNE

a. **Zasoby państwa**

(113) Według Grecji i beneficjenta obniżka opłat za usługi prawne nie jest związana z zasobami państwa, ponieważ prawnicy prowadzą działalność na własny rachunek i nie są urzędnikami państwowymi, a podatki i należności z tytułu tych opłat zostały należycie uregulowane. Ponadto według Grecji opłaty za usługi prawne nie były uiszczane przez państwo. Obniżka opłat za usługi prawne została przewidziana w art. 5 umowy sprzedaży, który stanowi, że należności i opłaty związane z usługami prawnymi „obniża się do 5 % kwoty opłaty minimalnej zgodnie z odpowiednimi przepisami”.

(114) Komisja zgadza się ze stwierdzeniem, że prawnicy nie są pracownikami administracji państwowej. Zwraca natomiast uwagę, że notariusze są urzędnikami państwowymi. Niemniej jednak notariusze nie pobierają wynagrodzenia; ich dochód pochodzi wyłącznie od klientów, a nie z budżetu państwa.

(115) Komisja zauważa również, że w umowach sprzedaży opłaty za usługi prawne ponoszą strony umowy. W kontekście rozpatrywanego przypadku Komisja zgadza się z uwagą władz greckich, że państwo nie uiszczało powyższych opłat zamiast nabywcy.

(116) Komisja stwierdza zatem, że obniżka opłat za usługi prawne nie jest związana z zasobami państwa, w związku z czym nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

(117) W odniesieniu do zwolnienia z obowiązku uiszczenia podatków, celem podatków jest finansowanie budżetu państwa. W związku z powyższym niepobieranie podatków pozbawia państwo środków. Komisja uznaje zatem, że zwolnienie z obowiązku uiszczenia podatków jest związane z zasobami państwa.

b. **Korzyść**

(118) Komisja zauważa, że z tytułu transakcji sprzedaży kopalni Cassandra obowiązywały dwa rodzaje podatku: 1) podatek od przekazania kopalni w wysokości 5 %; oraz 2) podatek od przekazania gruntów wynoszący od 7 % do 9 %.

(119) Ellinikos Xrysos argumentuje, że nałożenie któregośkolwiek podatku w przypadku sprzedaży w 2003 r. byłoby przedwczesne, ponieważ umowa sprzedaży nie była ostateczna ze względu na klauzulę unieważniającą. Komisja nie zgadza się z powyższym argumentem, ponieważ wspomniana konkretna klauzula unieważniająca przewiduje unieważnienie transakcji sprzedaży wyłącznie w przypadkach, w których strony nie wywiążą się z niektórych obowiązków, aby zabezpieczyć jego skutek; jest to standardowa klauzula stosowana w większości umów i nie oznacza, że umowy te nie są ostateczne. Ponadto w umowie określa się, w jaki sposób wchodzi ona w życie: art. 9 przewiduje, że umowa wchodzi w życie w dniu opublikowania w Greckim Dzienniku Urzędowym ustawy, na mocy której zostaje ratyfikowana. Co więcej, umowa nie zawiera żadnego odniesienia do jakiegokolwiek statusu oznaczającego, że jej postanowienia nie są ostateczne. Komisja uznaje zatem, że umowa była ostateczna oraz że należało nałożyć odpowiednie podatki.

(120) Władze greckie i beneficjent twierdzą, że wartość kopalni była ujemna, w związku z czym konieczne było zastosowanie zachęty dla potencjalnych nabywców. W odniesieniu do powyższego argumentu Komisja zauważa, że wartość kopalni w czasie sprzedaży nie była ujemna, lecz dodatnia i wynosiła 16 mln EUR (zgodnie z obliczeniami przedstawionymi w pkt 68–79).

(121) Komisja zauważa, że zgodnie z greckim prawem górniczym przekazanie kopalni podlega opodatkowaniu w wysokości 5 % od podstawy, jaką stanowi ich wartość, oraz że ma on zastosowanie do transakcji „za wynagrodzeniem” („με επαχθή αιτία”). Władze greckie twierdzą, że transakcje „za wynagrodzeniem” są transakcjami wynikającymi z nieszczęśliwych zdarzeń, np. śmierci właściciela, w związku z czym podatek w wysokości 5 % ma zastosowanie tylko do tego typu transakcji i nie miał zastosowania w rozpatrywanym przypadku. Komisja nie może przyjąć powyższego argumentu, ponieważ, jak wynika z jej postępowania, transakcje „za wynagrodzeniem” są transakcjami, w przypadku których osoba nabywająca aktywa uiszcza pewnego rodzaju opłatę jako wynagrodzenie, tj. ujmując rzecz bardziej ogólnie, w przypadku których stosuje się pewnego rodzaju wynagrodzenie z tytułu zakupu. Jest to utrwalona i przyjęta wykładnia⁽³²⁾.

(122) W 2003 r. wartość rynkowa kopalni wynosiła 16 mln EUR (zgodnie z obliczeniami przedstawionymi w pkt 68–79). Komisja uznaje zatem, że podatek od sprzedaży kopalni dokonanej w roku 2003 powinien wynosić odpowiednio 0,8 mln EUR.

(123) Ponadto Grecja uznaje, że podatek wynoszący od 7 % do 9 % jest rzeczywiście pobierany od wszystkich transakcji sprzedaży gruntów, niezależnie od tego, czy chodzi o sprzedaż aktywów spółki, czy aktywów osób fizycznych. Komisja otrzymała dwa różne pisma w tej kwestii – jedno od Ministerstwa Finansów, a drugie od Ministerstwa ds. Środowiska, Energii i Zmiany Klimatu (kompetentnego w obszarze górnictwa) – które zawierają

⁽³²⁾ Zob. np. *Ερμηνεία και νομολογία Αστικού Κώδικα* [Wykładnia i orzecznictwo Kodeksu cywilnego], Vasilios Vathrakokilis, sędzia Sądu Najwyższego, t. 2, 2003, s. 636.

sprzeczne informacje. Komisja wskazała stwierdzoną sprzeczność władzom greckim, ale nie otrzymała pisma z ostatecznym stanowiskiem w tej sprawie. W związku z powyższym Komisja przyjmuje informację przedstawioną przez Ministerstwo Finansów, które jest instytucją odpowiedzialną za sprawy podatkowe.

- (124) W 2003 r. wartość rynkowa gruntów wynosiła 6 mln EUR (zgodnie z obliczeniami przedstawionymi w pkt 80-90). Komisja uznaje zatem, że od sprzedaży gruntów w 2003 r. należało zapłacić podatek w kwocie 0,54 mln EUR⁽³³⁾.
- (125) Ponieważ w umowie sprzedaży z 2003 r. przewidziano zerową stawkę podatkową za przeniesienie, Komisja uważa, że powyższe kwoty (ogółem 1,34 mln EUR) stanowią korzyść, którą odniosła Ellinikos Xrysos.
- (126) Grecja i beneficjent twierdzą, że kwota wynikająca ze zwolnienia z obowiązku uiszczenia podatków wyniosła 38 000 EUR, z związku z czym zwolnienie było niższe niż próg *de minimis*⁽³⁴⁾ i nie przyniosło korzyści nabywcy. Komisja nie może zaakceptować powyższego argumentu, ponieważ próg *de minimis*, wynoszący 100 000 EUR w czasie sprzedaży w 2003 r., ma zastosowanie niezależnie od formy pomocy lub ustalonego celu. W związku z tym nie można rozdzielić przedmiotowych różnych środków pomocy, tj. środka 1 i 2, a następnie uwzględnić tylko środek 2, tj. zwolnienie z obowiązku uiszczenia podatku. Komisja przeanalizowała oba środki pomocy zastosowane w rozpatrywanym przypadku i uznała, że łącznie obejmują kwoty pomocy przekraczające próg *de minimis* wynoszący 100 000 EUR. Dlatego też jest zdania, że przyznana pomoc jest niezgodna z warunkami pomocy *de minimis*. Na podstawie powyższych stwierdzeń Komisja podtrzymuje wniosek sformułowany w pkt 110.

c. *Selektywność*

- (127) Kryterium selektywności zostało spełnione w taki sam sposób, jak przedstawiono w pkt 108.

d. *Zakłócenie konkurencji i wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi*

- (128) Kryterium zakłócenia konkurencji i wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi zostało spełnione w taki sam sposób, jak przedstawiono w pkt 110.

e. *Stwierdzenie istnienia pomocy w przypadku środka 2*

- (129) W świetle powyższego Komisja stwierdza, że zwolnienie z obowiązku uiszczenia podatków stanowi pomoc

państwa w kwocie 1,34 mln EUR na rzecz Ellinikos Xrysos w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Komisja uznaje natomiast, że obniżka opłat za usługi prawne nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

IV.b. ZGODNOŚĆ POMOCY ZE WSPÓLNYM RYNKIEM

INFORMACJE OGÓLNE

- (130) W zakresie, w jakim środki stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, ich zgodność musi zostać oceniona w świetle wyłączeń określonych w ust. 2 i 3 tego artykułu.
- (131) Artykuł 107 ust. 2 i ust. 3 TFUE przewiduje wyłączenia z ogólnej zasady określonej w art. 107 ust. 1, zgodnie z którą pomoc państwa jest niezgodna w rynkiem wewnętrznym.
- (132) Poniżej Komisja oceni zgodność środków na podstawie powyższych wyłączeń.

WYŁĄCZENIE NA MOCY ART. 107 UST. 2 TFUE

- (133) Wyłączenia przewidziane w art. 107 ust. 2 Traktatu WE nie mają zastosowania w rozpatrywanym przypadku: przedmiotowy środek nie ma charakteru socjalnego, nie został przyznany indywidualnym konsumentom, nie ma na celu naprawienia szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi, ani też nie został przyznany gospodarce niektórych regionów Republiki Federalnej Niemiec dotkniętych podziałem tego kraju.

WYŁĄCZENIE NA MOCY ART. 107 UST. 3 TFUE

- (134) Dodatkowe wyłączenia zostały określone w art. 107 ust. 3 TFUE. Wyłączenia określone w art. 107 ust. 3 lit. b), d) i e) nie mają wyrażnie zastosowania i nie zostały wskazane przez władze greckie. Poniżej Komisja oceni ewentualną zgodność środków na podstawie art. 107 ust. 3 lit. a) i c).
- (135) Artykuł 107 ust. 3 lit. a) stanowi, że „pomoc przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia” może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Kopalnie Cassandra są położone na obszarze kwalifikującym się do objęcia pomocą na mocy art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE, natomiast Ellinikos Xrysos mogłaby ewentualnie kwalifikować się do pomocy regionalnej.

- (136) Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej mające zastosowanie w czasie sprzedaży w 2003 r. („wytyczne w sprawie pomocy regionalnej z 1998 r.”⁽³⁵⁾) zawierają warunki zatwierdzenia regionalnej pomocy na inwestycje.

⁽³³⁾ Obliczenie z zastosowaniem stawki podatkowej wynoszącej od 7 % do -9 %: 15 000 EUR * 0,07 + 5 990 000 EUR * 0,09 = 1 050 EUR + 539 100 EUR = 540 150 EUR.

⁽³⁴⁾ Zob. przypis 13 powyżej.

⁽³⁵⁾ Dz.U. C 74 z 10.3.1998, s. 9.

- (137) Zgodnie z wytycznymi w sprawie pomocy regionalnej z 1998 r. celem pomocy regionalnej jest zapewnienie realizacji korzystnej inwestycji (inwestycji początkowej) lub utworzenia miejsc pracy związanych z inwestycją.
- (138) W odniesieniu do możliwości uznania środków za pomoc przeznaczoną na tworzenie miejsc pracy, należy podkreślić, że w przypadku pomocy regionalnej tworzenie miejsc pracy oznacza wzrost netto liczby miejsc pracy w przedsiębiorstwie objętym monitorowaniem w porównaniu ze średnią w danym okresie, w związku z czym utracone miejsca pracy w tym okresie muszą zostać odliczone od wykazanej liczby miejsc pracy utworzonych w tym samym okresie. Ponadto kwota pomocy musi być obliczona na podstawie kosztu wynagrodzeń – w szczególności nie może przekraczać określonej procentowej wielkości kosztu wynagrodzenia zatrudnionej osoby obliczonej na przestrzeni dwóch lat.
- (139) W nawiązaniu do powyższych wymagań Komisja zauważa, że umowa sprzedaży zawierała tylko bardzo ogólną klauzulę przyznającą spółce Ellinikos Xrysos swobodę decydowania o zatrudnieniu dowolnej liczby pracowników, w zależności od potrzeb, w związku z czym powyższe warunki nie zostały spełnione. Komisja jest zatem zdania, że tworzenie miejsc pracy nie było celem w rozumieniu wytycznych.
- (140) W wytycznych w sprawie pomocy regionalnej z 1998 r. inwestycja początkowa została zdefiniowana jako zainwestowanie kapitału trwałego w utworzenie nowego zakładu, rozbudowę istniejącego zakładu bądź rozpoczęcie działalności, która wiąże się z zasadniczą zmianą produktu lub procesu produkcyjnego w istniejącym zakładzie (poprzez racjonalizację, dywersyfikację bądź modernizację) ⁽³⁶⁾.
- (141) Komisja zgadza się, że zakup kopalni Skouries kwalifikuje się jako inwestycja początkowa, zgodnie z powyższą definicją zawartą w wytycznych. W czasie sprzedaży w 2003 r. w Skouries nie było żadnej infrastruktury górniczej, w związku z czym konieczne było zainwestowanie w środki trwałe w celu uruchomienia nowej kopalni (zob. pkt 66).
- (142) W przypadku kopalni Stratoni Komisja ma wątpliwości, czy sprzedaż aktywów można uznać za inwestycję początkową w rozumieniu wytycznych ⁽³⁷⁾.
- (143) Zgodnie z wytycznymi w sprawie pomocy regionalnej z 1998 r. za inwestycję początkową można uznać
- również inwestowanie kapitału trwałego w formie kupna zakładu, który został zlikwidowany lub zostałby zlikwidowany, jeżeli nie zostałby kupiony.
- (144) W związku z tym Komisja zauważa, że Grecja rzeczywiście wykazała, że kopalnie zostały zamknięte lub zostałyby zamknięte, gdyby nie kupiła ich spółka Ellinikos Xrysos ⁽³⁸⁾. Powyższą inwestycję można zatem uznać za inwestycję początkową.
- (145) Fakt, że sprzedaż kopalni Cassandra ma być traktowana jak inwestycja początkowa, nie oznacza jednak, że inwestycja ta jest zgodna z wytycznymi w sprawie pomocy regionalnej z 1998 r. Jak wykazano w pkt 146–152 poniżej, nie są spełnione dwa warunki określone w tych wytycznych:
- (146) Po pierwsze, sprzedaż kopalni Cassandra nie jest środkiem pomocy *ad hoc*. W tym względzie w wytycznych w sprawie pomocy regionalnej z 1998 r. wyraźnie określa się, że: „W przypadku pomocy regionalnej odstępstwo od zasady niezgodności wprowadzonej na mocy art. [107 ust. 1] Traktatu można przyznać wyłącznie wówczas, jeżeli istnieje możliwość zagwarantowania równowagi między wynikającymi z takiej pomocy wypaczeniami konkurencji, a korzyściami, jaką pomoc ta daje w kategoriach rozwoju mniej uprzywilejowanych regionów. [...] Indywidualna płatność pomocowa *ad hoc* na rzecz pojedynczego przedsiębiorstwa, bądź pomoc ograniczona do jednego obszaru działalności, może wywierać poważny wpływ na konkurencję na danym rynku, a jej skutki dla rozwoju regionalnego będą prawdopodobnie zbyt ograniczone. Tego rodzaju pomoc wchodzi generalnie w zakres konkretnej bądź sektorowej polityki przemysłowej i częstokroć nie odpowiada duchowi polityki regionalnej pomocy jako takiej. Ta ostatnia musi pozostawać neutralna wobec alokacji środków produkcji pomiędzy poszczególnymi sektorami i rodzajami działalności gospodarczej. Komisja stoi na stanowisku, że jeżeli nie można wykazać przeciwnej tezy, tego rodzaju pomoc nie spełnia wymogów określonych w poprzednim ustępie” (drugi akapit pkt 2 wytycznych).
- (147) Komisja zauważa, że pomimo wezwania Grecji do przedstawienia opinii na temat zgodności pomocy z art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE i wytycznymi w sprawie pomocy regionalnej z 1998 r., po przyjęciu przez Komisję decyzji w sprawie wszczęcia postępowania wyjaśniającego w dniu 10 grudnia 2008 r., Grecja w ogóle nie wykazała, że przy sprzedaży kopalni Cassandra utrzymano równowagę między wynikającym z pomocy zakłóceniem konkurencji, a korzyściami, jaką pomoc ta daje w kategoriach rozwoju regionów o niekorzystnym położeniu.

⁽³⁶⁾ Punkt 4.4 Wytycznych.

⁽³⁷⁾ Zezwolenie na wydobycie dotyczące kopalni Stratoni było ważne, a kopalnia posiadała infrastrukturę górniczą, w związku z czym nadawała się do eksploatacji w czasie sprzedaży (zob. pkt 77 lit. a)). Dlatego też nie wydaje się, aby sprzedaż Stratoni była związana z tworzeniem nowego zakładu, rozbudową istniejącego zakładu bądź rozpoczęciem nowej działalności, która pociąga za sobą zasadniczą zmianę produktu lub procesu produkcyjnego w istniejącym zakładzie.

⁽³⁸⁾ Co prawda, państwo, jako właściciel kopalni, nie eksploatowałoby ich samodzielnie w celach gospodarczych. W związku z tym zakup kopalni przez Ellinikos Xrysos można uznać za konieczny, aby zapobiec zaprzepaszczeniu powyższych aktywów w przedmiotowym regionie objętym pomocą.

- (148) Po drugie pomoc regionalna musi mieć efekt zachęty, tj. musi stanowić rzeczywistą zachętę do przedsięwzięcia inwestycji, która w innym przypadku nie zostałaby zrealizowana na obszarze objętym pomocą. W tym duchu w wytycznych stwierdza się, że „systemy pomocy muszą zawierać warunek, że wniosek o przyznanie pomocy musi zostać złożony przed rozpoczęciem prac nad danym projektem”⁽³⁹⁾. Powyższy warunek ma również zastosowanie do środków pomocy *ad hoc*⁽⁴⁰⁾. Grecja nie wykazała, że beneficjent spełnił taki wymóg ani że złożył wniosek o przyznanie pomocy przed rozpoczęciem prac nad projektem.
- (149) Ponadto w odniesieniu do efektu zachęty pomocy, Komisja zauważa, że Grecja nie przeprowadziła otwartego i bezwarunkowego przetargu na sprzedaż kopalni Cassandra. Komisja jest zdania, że otwarty i bezwarunkowy przetarg umożliwiłby stwierdzenie, czy na rynku są inwestorzy zainteresowani kupnem kopalni. Ponieważ przetarg nie odbył się, Komisja przyjmuje stanowisko, że Grecja nie sprawdziła, w jakim stopniu uczestnicy rynku byli gotowi zainwestować w kopalnię Cassandra, w związku z czym nie sprawdziła potrzeby przyznania pomocy ze skutkiem zachęty.
- (150) Ponadto Komisja zauważa, że kupno kopalni Cassandra stanowi inwestycję w sektorze górnictwa. Sektor ten jest przemysłem kapitałochłonnym, w przypadku którego rozwinięcie działalności gospodarczej wymagają inwestowania znacznych kwot. W rozpatrywanym przypadku, zgodnie ze sprawozdaniem Behre Dolbear, koszty kapitałowe zagospodarowania i budowy kopalni w Skouries wyniosły 220 mln EUR (zob. pkt 66). Komisja zauważa, że powyższa kwota jest znacznie wyższa niż kwota przedmiotowej pomocy, tj. 15,34 mln EUR (zob. połączone kwoty w pkt 111 i 124). W szczególności, powyższa kwota pomocy stanowi tylko 7 % inwestycji potrzebnej w jednej z kopalni. Ponadto Komisja nie otrzymała żadnego dowodu wykazującego, że spółka Ellinikos Xrysos nie była w stanie zrealizować inwestycji bez pomocy. Wręcz przeciwnie, Grecja i Ellinikos Xrysos uzgodniły, że spółka dokona inwestycji kapitałowych mających na celu zagospodarowanie kopalni⁽⁴¹⁾. Komisja uważa zatem, że przedmiotowa pomoc nie miała skutku zachęty, a jej przyznanie na rzecz inwestorów chcących kupić kopalnię Cassandra nie było konieczne.
- (151) Co więcej, Grecja w ogóle nie wykazała efektu zachęty rozpatrywanej pomocy.
- (152) Zgodnie z powyższym Komisja uważa, że sprzedaż kopalni Cassandra nie spełnia warunków określonych w wytycznych w sprawie pomocy regionalnej z 1998 r. dotyczących uznania pomocy za zgodną z pomocą na inwestycję początkową.
- (153) Można by również rozważyć, czy pomoc może zostać uznana za zgodną jako pomoc w prowadzeniu działalności na podstawie wytycznych w sprawie pomocy regionalnej z 1998 r. W wytycznych pomoc w prowadzeniu działalności definiuje się jako pomoc mającą na celu zmniejszenie bieżących wydatków przedsiębiorstwa. Zgodnie z wytycznymi pomoc w prowadzeniu działalności może zostać przyznana w wyjątkowych przypadkach w regionach kwalifikujących się w myśl odstępstwa ustanowionego w art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE.
- (154) Zgodnie z wytycznymi pomoc w prowadzeniu działalności jest pomocą mającą na celu „zmniejszenie bieżących wydatków przedsiębiorstwa” (pkt 4.15). Bieżące wydatki są to niekapitałowe i zwykle stałe wydatki niezbędne dla działalności przedsiębiorstwa. Przedmiotowa pomoc nie była przeznaczona na pokrycie bieżących wydatków w takim rozumieniu, ale na inwestycję w środki trwałe (zakup kopalni i gruntów) oraz na zwolnienie z obowiązku uiszczenia podatków należnych od obu inwestycji (podatek od przekazania). W związku z powyższym rozpatrywana pomoc nie została wykorzystana na pokrycie wydatków bieżących. Komisja uważa zatem, że przedmiotowa pomoc nie jest zgodna z definicją pomocy w prowadzeniu działalności w rozumieniu wytycznych.
- (155) Ponadto zgodnie z wytycznymi, pomoc operacyjna może zostać przyznana w kwalifikujących się regionach, pod warunkiem że jej poziom jest proporcjonalny do ograniczeń, które powinna zniwelować, a zadaniem państw członkowskich jest wykazanie istnienia takich ograniczeń i określenie ich wpływu. W rozpatrywanym przypadku Grecja nie przedstawiła żadnych pomiarów i obliczeń określających ograniczenia regionalne i poziom pomocy, aby wykazać proporcjonalność pomocy do takich ograniczeń.
- (156) Co więcej, zgodnie z wytycznymi, pomoc operacyjna musi być ograniczona czasowo i stopniowo redukowana. Komisja zauważa, że przedmiotowa sprzedaż nie podlegała żadnemu ograniczeniu czasowemu lub stopniowej redukcji. Zarówno cena sprzedaży, jak i zwolnienie z obowiązku uiszczenia podatków, ustalone w umowie sprzedaży, zostały faktycznie określone i zatwierdzone bez żadnego odniesienia do jakichkolwiek ograniczeń czasowych i redukcji.

⁽³⁹⁾ Punkt 4.2 wytycznych.

⁽⁴⁰⁾ Zob. sprawa T-162/06 *Kronoply przeciwko Komisji*, [2009] Zb.Orz. II-1, pkt 80 i 81. W wyroku wydanym w powyższej sprawie Sąd nie ustala, czy przedmiotowa pomoc ma efekt zachęty, ale jasno stwierdza, że efekt zachęty stanowi warunek zgodności pomocy regionalnej oraz że pkt 4.2 wytycznych w sprawie pomocy regionalnej z 1998 r. „odnosi się do okoliczności o charakterze chronologicznym, a więc odwołuje się do analizy *ratione temporis*, która jest w pełni adekwatna do oceny efektu zachęty”. Jako przykład negatywnej decyzji wynikającej z braku efektu zachęty w przypadku pomocy na rzecz bezpośrednich inwestycji zagranicznych, zob. decyzja Komisji z dnia 14 października 1998 r. w sprawie wniosku Austrii dotyczącego przyznania pomocy na rzecz LifigmbH (C(1998) 3212).

⁽⁴¹⁾ Zgodnie z art. 3 ust. 2-5 umowy sprzedaży z 2003 r. spółka Ellinikos Xrysos miała przygotować plan inwestycji w terminie 24 miesięcy od opublikowania ustawy ratyfikującej tę umowę, przedłożyć go w celu uzyskania niezbędnych zezwoleń administracyjnych oraz zrealizować przyjęty plan w terminie administracyjnym.

- (157) Komisja jest zatem zdania, że nie można uznać pomocy za zgodną z wytycznymi.
- (158) Komisja podsumowując stwierdza, że pomoc nie może zostać uznana za zgodną z wytycznymi w sprawie pomocy regionalnej z 1998 r.
- (159) W odniesieniu do zgodności pomocy z ogólnym rozporządzeniem w sprawie wyłączeń blokowych, uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 107 i 108 TFUE⁽⁴²⁾, Komisja stwierdza na podstawie danych liczbowych przekazanych przez władze greckie, że Ellinikos Xrysos jest dużym przedsiębiorstwem, jak wykazano w pkt 12 powyżej. Zgodnie z art. 1 ust. 5 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych z zakresu rozporządzenia wyłącza się pomoc *ad hoc* na rzecz dużych przedsiębiorstw.
- (160) Ponadto zgodnie z art. 8 ust. 3 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych, jeżeli pomoc objęta zakresem rozporządzenia została przyznana na rzecz dużego przedsiębiorstwa, państwo członkowskie powinno wykazać rzeczywisty efekt zachęty pomocy na podstawie dokumentów zawierających analizę rentowności projektu lub działalności beneficjenta w przypadku przyznania pomocy i w przypadku jej braku. Komisja nie otrzymała tego rodzaju dowodów.
- (161) Co więcej, zgodnie z ogólnym rozporządzeniem w sprawie wyłączeń blokowych, zakup środków trwałych bezpośrednio związanych z jednostką, która została zamknięta lub zostałaby zamknięta, gdyby zakup nie nastąpił, uznaje się za koszt kwalifikowalny, pod warunkiem że transakcji dokonano na warunkach rynkowych. Władze greckie przyznają, że transakcja została przeprowadzona z pominięciem otwartego, bezwarunkowego i przejrzystego przetargu i niezależnej oceny wartości rynkowej aktywów kopalni Cassandra. Komisja uznaje zatem, że przedmiotowa sprzedaż nie została dokonana na warunkach rynkowych.
- (162) Zatem pomoc przyznana na rzecz Ellinikos Xrysos nie jest zgodna na podstawie ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych.
- (163) Artykuł 107 ust. 3 lit. c) TFUE stanowi, że „pomoc przeznaczona na ułatwienie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem” może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym.
- (164) Komisja uważa, że wyłączenie określone w art. 107 ust. 3 lit. c) nie ma zastosowania w rozpatrywanym przypadku oraz że Ellinikos Xrysos nie kwalifikuje się do pomocy na ratowanie lub restrukturyzację. Zgodnie z pkt 7 Wytycznych wspólnotowych z 1999 r. dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, mających zastosowanie

w czasie sprzedaży w 2003 r.⁽⁴³⁾, „nowo utworzone przedsiębiorstwo nie kwalifikuje się do pomocy na ratowanie lub restrukturyzację nawet wtedy, gdy jego pierwotna sytuacja finansowa jest niepewna. Dotyczy to na przykład sytuacji, gdy nowe przedsiębiorstwo powstaje z likwidacji poprzedniego lub nawet tylko przejmuje jego aktywa”. Ellinikos Xrysos jest spółką, która została utworzona na trzy dni przed zakupem kopalni Cassandra. Ponadto pomoc na restrukturyzację jest uwarunkowana istnieniem rzetelnego planu restrukturyzacji, którego Grecja nie przedstawiła. Zatem pomoc przyznana na rzecz Ellinikos Xrysos nie jest zgodna z zasadami pomocy na ratowanie i restrukturyzację.

- (165) Ponadto w odniesieniu do pomocy na ochronę środowiska, spółka Ellinikos Xrysos została zobowiązana do spełnienia obowiązujących norm środowiskowych. W szczególności została zobowiązana do dokonania inwestycji na rzecz ochrony środowiska oraz do prowadzenia działalności wydobywczej zgodnie z greckimi i unijnymi przepisami w zakresie ochrony środowiska. Ponieważ powyższe obowiązki są określone w prawie, nie istniała konieczność przyznawania pomocy na rzecz Ellinikos Xrysos, aby spółka mogła zapewnić zgodność z przepisami prawnymi.

WNIOSKI DOTYCZĄCY ZGODNOŚCI

- (166) W świetle powyższego, Komisja stwierdza, że przedmiotowe środki pomocy są niezgodne z TFUE.
- (167) W szczególności różnica między wartością rynkową aktywów kopalni Cassandra i ceną, po której zostały sprzedane spółce Ellinikos Xrysos, stanowi zdaniem Komisji pomoc niezgodną ze wspólnym rynkiem na rzecz Ellinikos Xrysos. Komisja uważa również, że kwota podatku, którą spółka Ellinikos Xrysos powinna była zapłacić z tytułu zakupu kopalni i gruntów, stanowi pomoc niezgodną ze wspólnym rynkiem na rzecz Ellinikos Xrysos.

V WNIOSEK

- (168) Na podstawie powyższego Komisja stwierdza, że przedmiotowe środki stanowią pomoc państwa na rzecz Ellinikos Xrysos w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. W szczególności Komisja uważa, że różnica między wartością rynkową aktywów kopalni Cassandra i ceną, po której zostały sprzedane spółce Ellinikos Xrysos, a także kwota podatku, którą spółka ta powinna była zapłacić z tytułu zakupu kopalni i gruntów, stanowią pomoc na rzecz Ellinikos Xrysos.
- (169) Ponadto Komisja stwierdza, że przedmiotowe środki pomocy są niezgodne z rynkiem wewnętrznym. W szczególności Komisja uznaje, że różnica między wartością rynkową aktywów kopalni Cassandra i ceną, po której zostały sprzedane spółce Ellinikos Xrysos, a także kwota podatku, którą spółka ta powinna była

⁽⁴²⁾ Dz.U. L 214 z 9.8.2008, s. 3.

⁽⁴³⁾ Dz.U. C 288 z 9.10.1999, s. 2.

zapłacić z tytułu zakupu kopalni i gruntów, stanowią pomoc niezgodną ze wspólnym rynkiem na rzecz Ellinikos Xrysos.

- (170) Zgodnie z TFUE i z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości w przypadku stwierdzenia, że pomoc jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym, Komisja jest organem właściwym do podejmowania decyzji, czy dane państwo musi ją znieść czy zmienić⁽⁴⁴⁾. Trybunał konsekwentnie orzekł także, że nałożony na państwo obowiązek zniesienia pomocy uznanej przez Komisję za niezgodną z rynkiem wewnętrznym ma na celu przywrócenie sytuacji istniejącej przed udzieleniem pomocy⁽⁴⁵⁾. W tym kontekście Trybunał ustalił, że cel ten zostaje osiągnięty, gdy beneficjent zwróci kwoty przyznane mu w formie bezprawnej pomocy, tracąc tym samym przewagę, jaką uzyskał w stosunku do swoich konkurentów na rynku, i zostanie przywrócona sytuacja poprzedzająca wypłacenie pomocy⁽⁴⁶⁾.
- (171) Zgodnie z tym orzecznictwem art. 14 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/99⁽⁴⁷⁾ stanowi, że: „w przypadku gdy podjęte zostały decyzje negatywne w sprawach pomocy przyznanej bezprawnie, Komisja podejmuje decyzję, że zainteresowane państwo członkowskie podejmie wszelkie konieczne środki w celu windykacji pomocy od beneficjenta”.
- (172) W związku z tym, biorąc pod uwagę, że przedmiotowe środki uważa się za pomoc niezgodną z prawem i ze wspólnym rynkiem, kwoty pomocy muszą zostać odzyskane w celu przywrócenia sytuacji istniejącej na rynku przed przyznaniem pomocy. Proces odzyskiwania powyższych kwot należy rozpocząć od daty powstania korzyści dla beneficjenta, tj. od dnia przekazania pomocy do dyspozycji beneficjenta, który musi zapłacić odsetki od zwracanej pomocy naliczane do momentu jej skutecznego odzyskania.
- (173) Część środków stanowiąca pomoc niezgodną ze wspólnym rynkiem jest sumą a) różnicy między wartością rynkową aktywów kopalni Cassandra i ceną, po której zostały sprzedane spółce Ellinikos Xrysos (14 mln EUR) oraz b) kwoty podatku, którą spółka ta powinna była zapłacić z tytułu zakupu aktywów, tj. kopalni i gruntów (1,34 mln EUR), i wynosi 15,34 mln EUR.
- (174) Ponadto w odniesieniu do odzyskania kwoty pomocy, Komisja zauważa, że art. 4 umowy sprzedaży z 2003

r. zawiera dwie klauzule unieważniające, zgodnie z którymi Ellinikos Xrysos może unieważnić sprzedaż w przypadku a) wydania przez władze greckie aktu administracyjnego lub prawnego zmieniającego status zezwoleń na wydobywanie; lub b) wydania orzeczenia sądowego (dotyczącego statusu zezwoleń na wydobywanie) o wstrzymaniu eksploatacji lub realizacji planu inwestycyjnego. W obu przypadkach spółka Ellinikos Xrysos zwróciłaby aktywa państwu greckiemu i otrzymałaby łączną kwotę 11 mln EUR z tytułu zwrotu wraz z ewentualnym dodatkowym wynagrodzeniem.

- (175) Władze greckie poinformowały, że decyzja Komisji w sprawie odzyskania pomocy niezgodnej ze wspólnym rynkiem może spowodować zastosowanie obu klauzul. Jest to kwestia sposobu interpretowania umowy i prawa krajowego. Jeżeli jednak klauzule zostaną zastosowane, nie powinny mieć wpływu na obowiązek Grecji, zgodnie z którym musi odzyskać kwotę pomocy wskazaną w niniejszej decyzji,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Pomoc państwa w kwocie 15,34 mln EUR, którą Grecja przyznała niezgodnie z prawem i z naruszeniem art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej na rzecz Ellinikos Xrysos SA, w formie sprzedaży aktywów i gruntów poniżej ich wartości oraz zwolnienia z obowiązku uiszczenia należnych podatków w celu ochrony miejsc pracy i środowiska, a także zapewnienia zachęty dla potencjalnych nabywców kopalni Cassandra, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym.

Artykuł 2

1. Grecja odzyskuje od beneficjenta pomoc, o której mowa w art. 1.
2. Do kwot podlegających zwrotowi dolicza się odsetki za cały okres poczynawszy od dnia, w którym pomoc została przekazana do dyspozycji beneficjenta, do dnia ich faktycznego odzyskania.
3. Odsetki nalicza się narastająco zgodnie z przepisami rozdziału V rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004⁽⁴⁸⁾ i rozporządzenia Komisji (WE) nr 271/2008⁽⁴⁹⁾ zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 794/2004.
4. Grecja anuluje wszelkie dotychczas niezrealizowane wypłaty pomocy, o której mowa w art. 1, ze skutkiem od dnia przyjęcia niniejszej decyzji.

⁽⁴⁴⁾ Sprawa C-70/72 *Komisja przeciwko Niemcom*, [1973] Rec. 813, pkt 13.

⁽⁴⁵⁾ Połączone sprawy C-278/92, C-279/92 oraz C-280/92 *Hiszpania przeciwko Komisji*, Rec. [1994], s. I-4103, pkt 75.

⁽⁴⁶⁾ Sprawa C-75/97 *Belgia przeciwko Komisji*, Rec. [1999], s. I-3671, pkt 64–65.

⁽⁴⁷⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.1999, s. 1.

⁽⁴⁸⁾ Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1.

⁽⁴⁹⁾ Dz.U. L 82 z 25.3.2008, s. 1.

Artykuł 3

1. Odzyskanie pomocy, o której mowa w art. 1, następuje w sposób bezzwłoczny i skuteczny.

2. Grecja zapewnia wykonanie niniejszej decyzji w terminie czterech miesięcy od daty jej notyfikacji.

Artykuł 4

1. W terminie dwóch miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji Grecja przekazuje Komisji następujące informacje:

- a) łączną kwotę (kwota główna i odsetki od zwracanej pomocy) do odzyskania od beneficjenta;
- b) szczegółowy opis środków już podjętych oraz środków planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji;
- c) dokumenty potwierdzające, że beneficjentowi nakazano zwrot pomocy.

2. Do momentu całkowitego odzyskania pomocy, o której mowa w art. 1, Grecja na bieżąco informuje Komisję o kolejnych środkach podejmowanych na szczeblu krajowym w celu wykonania niniejszej decyzji. Na wniosek Komisji Grecja bezzwłocznie przedstawia informacje o środkach już podjętych oraz środkach planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji. Dostarcza również szczegółowe informacje o kwocie pomocy i odsetkach od zwracanej pomocy już odzyskanych od beneficjenta.

Artykuł 5

Niniejsza decyzja skierowana jest do Grecji.

Sporządzono w Brukseli dnia 23 lutego 2011 r.

W imieniu Komisji
Joaquín ALMUNIA
Wiceprzewodniczący